

KOULUPIHA KYLÄYHTEISÖN KESKIÖSSÄ

Case: Vähikkälän koulun yleissuunnitelma

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Lepaa, maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Syksy, 2016

Aliisa Kukkola

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma
Lepaa

Tekijä	Aliisa Kukkola	Vuosi 2016
Työn nimi	Koulupiha kyläyhteisön keskiössä, Case: Vähikkälän koulun yleissuunnitelma	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää ja monipuolistaa Janakkalassa sijaitsevan Vähikkälän koulun pihan toimintoja. Tavoitteena oli suunnitella oppilaille mielekäs ja kiinnostava liikunta-, leikki- ja oppimisympäristö. Samalla koulun pihasta on tarkoitus tehdä paikka, jota myös kylän asukkaat voivat hyödyntää vapaa-aikanaan. Työn tilaajana oli Vähikkälän koulu.

Työn teoriaosassa perehdytään suomalaisiin kyläyhteisöihin. Lisäksi tutkitaan kyläkoulujen merkitystä lasten kasvatus- ja oppimistyössä. Rakennettua ympäristöä käsitellään osana oppilaiden lukukautta, sekä keinoja lisätä yhteisöllisyyttä kyläläisten keskuudessa, koulun pihan toimintojen avulla. Teorian pohjana käytettiin painettuja kirjoja ja sähköisiä julkaisuja, jotka kertovat koulupihojen ja lähiliikuntapaikkojen suunnittelusta sekä kyläyhteisöistä yhteiskunnassa.

Opinnäytetyö aloitettiin keväällä 2016, jolloin tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselylomaketta Vähikkälän koulun oppilaille. Kyselyyn vastasi 30 oppilasta. Lisäksi koulun opettajat kertoivat sanallisesti näkemyksiään ja toiveitaan pihan toimintojen osalta. Pihaan kaivattiin lisää leikki- ja liikuntavälineitä ja levähdyspaikkoja. Aikuiset kaipaavat yhteistä kokoontumispaikkaa ja aktiviteetteja. Opinnäytetyön toiminnallisena osuutena laadittiin yleissuunnitelma Vähikkälän koulun piha-alueesta.

Avainsanat Kyläyhteisöt, kyläkoulut, koulukasvatus, liikuntaharrastus

Sivut 42 sivua, joista liitteitä 8 sivua

Degree Programme in Landscape Design
Lepaa

Author	Aliisa Kukkola	Year 2016
Subject	Schoolyard in the Centre of a village, Case: A General plan for the School of Vähikkälä	

ABSTRACT

The idea of this thesis was to generate and diversify functions of the schoolyard in Vähikkälä, a village in Janakkala. The aim was to design an interesting environment for exercise, play and education. At the same time, this school yard is meant for the people living nearby, to spend their leisure time. The thesis is commissioned by the primary school of Vähikkälä.

The theory of this work concerns village communities in Finland. The importance of village schools in the education of children was studied. In addition, the theory deals with the built environment as a part of the semester and as a tool for creating team spirit in the village. Books and Internet publications concerning the design of schoolyards and the local activity area were used for the basis of the theory part. These also dealt with village communities.

The process was started in the spring of 2016, when the questionnaire was designated to the pupils of Vähikkälä primary school. 30 pupils returned the questionnaire. The teachers of the school expressed their views verbally. They all want more different playground equipment and rest stops. Grown-ups want to have a meeting place and some activities. The functional part of this thesis was to make a general plan for the yard of Vähikkälä school.

Keywords Village communities, village schools, school education, physical hobbies

Pages 42 pages including appendices 8 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KYLÄYHTEISÖT	1
2.1	Kyläyhteisöjen historiaa Suomessa	2
2.1.1	Kyläyhteisöjen merkitys maaseudun arkielämässä	2
2.1.2	Kaupungistuminen.....	3
2.2	Nykyajan kyläyhteisöt	4
2.3	Kyläkoulut.....	4
2.3.1	Kyläkoulu kylälaisten kokoontumispaikkana.....	5
2.3.2	Kyläkoulujen jatkuvuus.....	5
3	KYLÄKOULUT, OPPI JA ILO	6
3.1	Oppi- ja liikuntaympäristö.....	7
3.1.1	Liikunta- ja leikkivälineiden tarpeellisuus.....	7
3.1.2	Hyöty- ja opetuspuutarha	8
3.2	Koulupiikan turvallisuus	9
3.2.1	Viranomaismääräykset	9
3.2.2	Toimintojen rajaaminen ja sijoittelu	10
3.2.3	Leikkivälineet	10
3.2.4	Turva-alueet	11
3.2.5	Kasvit.....	12
3.2.6	Valaistus.....	12
4	KOULUPIIHA KYLÄYHTEISÖN KOKOONTUMISPAIKKANA	13
4.1	Toiminnot kylän asukkaiden käyttöön	13
4.1.1	Hyötyviljely ja komposti	14
4.1.2	Kylätoiminnan aktivoiminen.....	15
4.2	Alueen suunnittelu	15
4.2.1	Sijainti	15
4.2.2	Aktiviteetit	16
4.2.3	Oleskelualueet ja kokoontumispaikka.....	16
4.2.4	Kulkuväylät	17
4.2.5	Kasvillisuus.....	18
5	VÄHIKKÄLÄN KOULUN YLEISSUUNNITELMA	18
5.1	Suunnittelukohde	19
5.1.1	Kaavoitus	20
5.1.2	Koululaiset	20
5.1.3	Luonto ja maisema	21
5.1.4	Suunnittelualueen nykytilanne.....	21
5.2	Kysely koulun oppilaille ja henkilökunnan haastattelu	25
5.2.1	Kyselyn tulokset.....	25
5.3	Vähikkälän koulun yleissuunnitelman selostus.....	26
5.3.1	Tavoitteet	26

5.3.2	Suunnitelma kokonaisuutena.....	27
5.3.3	Varusteet ja välineet.....	27
5.3.4	Yhteisöllisyyden rakentaminen	29
6	POHDINTA.....	30
	LÄHTEET	32

Liitteet

Liite 1	Kyselylomake
Liite 2	Myrkylliset kasvit
Liite 3	Turvallinen ja toimiva leikkipaikka
Liite 4	Olemassa oleva ja poistettava kasvillisuus
Liite 5	Yleissuunnitelma
Liite 6	Teemakartta
Liite 7	Seikkailumetsä
Liite 8	Kasvillisuusluettelo

1 JOHDANTO

Suomella on pitkä historia perinteisenä maatalousyhteiskuntana. Viime vuosikymmenien aikana muutos tässä rakenteessa on ollut merkittävää. Suomen teollistuminen alkoi voimakkaasti maailmansotien jälkeen ja jatkunut yhä edelleen sen jälkeen. Nykyisin Suomi on lisääntyvissä määrin palveluyhteiskunta, eikä paluuta vanhaan välttämättä ole. Tämän kaltainen muutos ei kuitenkaan rajaudu ainoastaan erilaisten elinkeinojen harjoittamiseen, vaan vaikutukset laajemmalle on havaittavissa.

Asuinpaikkamme sekä se miten elantomme ansaitsemme, vaikuttaa myös sosiaalisiin taitoihimme, eritoten siihen miten haluamme, voimme ja ehdimme olemaan tekemisissä muiden ihmisten kanssa? Sosiaalinen media tarjoaa nykyään mahdollisuuden olla vuorovaikutuksessa missä ja milloin vain. Toisaalta, enää ei ole välttämätöntä pakkoa aina edes poistua kotoa, jotta voi olla mukana erilaisissa yhteisöissä.

Ennen maaseutujen asukaspakoa oli olemassa tiiviitä kyläyhteisöjä. Yhteisöt muodostuivat maantieteellisesti, saman kylän asukkaiden keskuuteen. Sosiaalinen elämä, harrastukset, työn teko ja jopa paikallishallinnolliset asiat tapahtuivat voimakkaasti yhteisön kesken. On syytä miettiä, että tarvitaanko vielä tänä päivänä kyläyhteisöjä? On olemassa kuitenkin vielä aktiivisia maalaiskyläjä, joissa kyläyhteisölle on selkeästi kysyntää. Tällainen yhteinen kylätoiminta voi pitää sisällään mm. harrastusten parissa tapaamista tai pyrkimystä säilyttää vanha kyläkoulu jatkossakin opetuskäytössä.

Perehdyn opinnäytetyössäni siihen, mikä kyläyhteisö on ja miten yhteisön toiminnan voisi tuoda enemmän mukaan tähän päivään. Näkökulmana käytän nimenomaan maaseutujen kyläyhteisöjä. Tavoitteena on miettiä ja suunnitella kyselyä apuna käyttäen, mitä suunnittelija voisi tarjota Vähikkälän ala-asteen pihaan yleissuunnitelmassaan, joka toisi myös muita kyläläisiä yhteen. Niin kyläläiset kuin koulun oppilaatkin kaipaavat koulun pihaan jotain uutta, sellaista mikä esimerkiksi mahdollistaisi oppimista käytännön kautta ja jotakin, joka mahdollistaisi myös vapaa-ajan viettoa koulun pihassa. Näin ollen voisimme mahdollisesti kasvattaa kyläyhteisön henkeä, muokkaamalla koulun pihasta käyttökelpoisen koko kylälle.

2 KYLÄYHTEISÖT

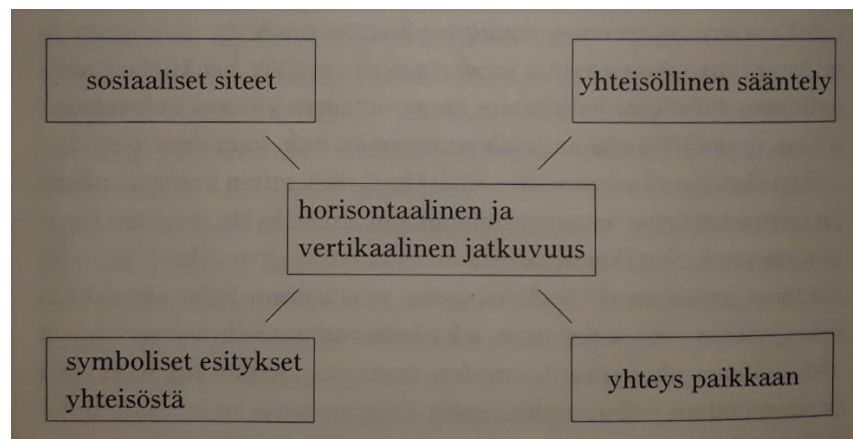
Kyläyhteisöt ovat muodostuneet saman kylän asukkaista, jotka toimivat sosiaalisesti, taloudellisesti ja hallinnollisesti yhdessä. Kylät ovat alkujaan olleet pääsääntöisesti kuntaa pienemmän alueen asukkaiden muodostamia yhteisöjä. Alkujaan kylällä on tarkoitettu maalaistaloja, joiden maat noudattivat sarkajakoa. Alueilla, joilla ei ollut sarkajakoa, muodostui kylä

metsän rajaamista taloryhmistä. Yleensä kylät ovat maantieteellisesti yhtenäisiä alueita, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Joissain tapauksissa kylällä voi olla etäalueita, jotka sijaitsevat maantieteellisesti toisen kylän alueella. (Valkama 2013, 19.)

2.1 Kyläyhteisöjen historiaa Suomessa

1800- ja 1900-lukujen vaihteessa kylät kokivat nousukautta, mm. nuorisoseuraliikkeen synnyn ja osuustoiminnan vahvistumisen myötä. Kylien yhteistoiminta ja kyläyhteisöllisyys oli tuolloin merkittävää. Kylät olivat selkeästi yksi yhteiskunnan perusyksikkö. Vuonna 1918 voimaan tulleen torpparilain myötä kylät saivat lisää asukkaita. Sotien jälkeen alkoi voimakas nousukausi, sillä silloin tehtiin aktiivisesti uudisraivausta- ja rakentamista. Maaseutujen kylien väkiluku oli vielä nousussa, yhdistystoimintaa oli runsaasti sekä kauppoja ja kouluja tiheässä. Yhteishenki oli tähän aikaan voimakasta, eikä niitä juuri kyseenalaistettu. (Hautamäki 1989, 7 – 9.)

1970-luvun alkupuolella suomalainen kylätoiminta alkoi elää hieman uudessa muodossa. Kylien asukkaiden yhteisistä projekteista alettiin puhua kylätoimikuntana. Viime vuosikymmenten aikana kyläyhteisöt ovat kokeneet rajuja muutoksia. 1970-luvulla elettiin maaseudulla suurimmaksi osaksi vanhanaikaisessa yhteisössä, jossa sukulaiset ja naapurit elivät tiiviisti yhteydessä toisiinsa niin arkena, kuin pyhänäkin. Yhdessä eläminen oli itseisarvo ja useimmat kylän asukkaat kokivat oman yhteisön yhtenä tärkeimmistä tekijöistä monella eri elämän osa-alueella (Hautamäki 1989, 7; Suomen Kylätoiminta ry 2008, 8).

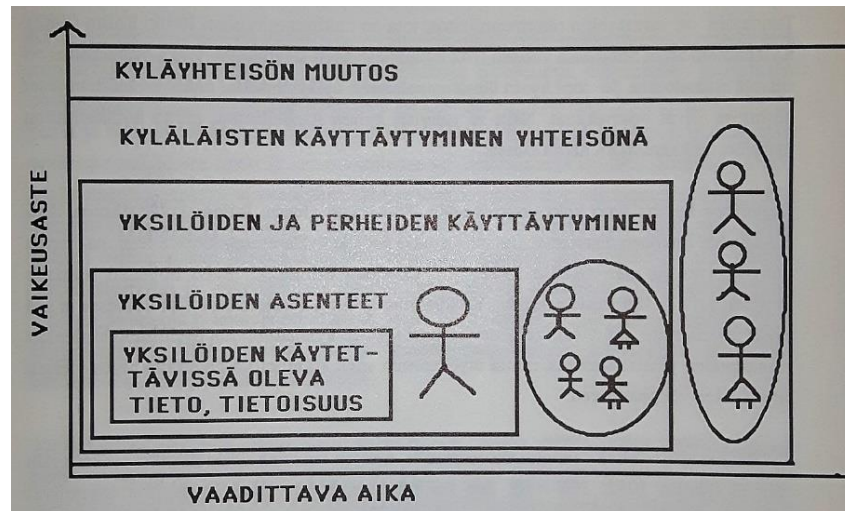

Kuva 1. Holmilan mukaan kyläyhteisö vaikuttaa yksilön elämän useaan osa-alueeseen (Holmila 2001, 138).

2.1.1 Kyläyhteisöjen merkitys maaseudun arkielämässä

Yleinen elintason nousu ja terveyspalvelujen kehitys ovat tehneet ihmisten elämästä vakaampaa myös syrjäisellä maaseudulla. Aiemmin kyläyhteisöjen rooli korostui kylän asukkaiden arkisissa toimissa ja naapurien konkreettisena auttamisena, esimerkiksi talkoot olivat huomattavan yleisiä.

Tuolloin voisi todeta kyläläisten toimineen selkeästi yhteisen edun nimissä. Kyläläisten keskuudessa vallinnut yhteisöllisyys on kuitenkin syrjäytynyt kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen muutoksen myötä. Hautamäen mukaan, myös yksilöt pystyvät vaikuttamaan yhteisön asenteisiin ja käyttäytymiseen, mutta prosessi vaatii portaittaisia vaiheita onnistuakseen. (Hautamäki 1989, 21.)

Kuva 2. Kuvassa havainnollistetaan yksilöiden hallussa olevaa tietoa suhteessa kyläyhteisön muutokseen (Hautamäki 1989, 5).

Modernissa yhteiskunnassa kyläyhteisön merkitys painottuu yksilöiden saamana tukena verkostona. Ihmisiä uhkaavat vaaratekijät ovat painottuneet näkyvämmiin yksilöiden sisältä kuin ympäristöstä tuleviin ongelmiin. Paikallisyhteisö pystyy tarjoamaan jatkuvuuden tunnetta yksilöilleen. Holmilan tekemän kylätutkimuksen mukaan ihmiset kokevat kyläyhteisön synnyttävän mm. jatkuvuuden tunnetta, tunnesiteitä sekä sosiaalisia siteitä. Edellä mainitut asiat koetaan tutkimuksessa Holmilan tutkimuksessa hyvin tärkeiksi. (Holmila 2001, 138 – 139.)

2.1.2 Kaupungistuminen

Suomessa 1900-luvun maalta pois muutto kaupunkeihin, alkoi näkyä 1950- ja 1960-lukujen jälkeen. Sotien vaikutus ja suurkaupunkien ihannoiti näkyivät 1900-luvun alkupuolella. Vuosisadan puolivälin paikkeilla tapahtunut kaupunkeihin muutto juontaa juurensa mm. maatalousyksiköiden koon kasvusta sekä maa- ja metsätalouden koneellistumisesta. Työväkeä ei enää tarvittu aiemman tavoin maaseudulla. Toisaalta, kaupunkeihin perustetut tehtaat tarjosivat runsaasti uusia työpaikkoja ihmisille. Monet luopuivat vanhoista maataloistaan ja lähtivät kaupunkiin. Sama on ollut nähtävissä silloin, kun ikääntyvät ihmiset muuttavat maalta kaupunkiin lähemmäs monipuolisia palveluja, joita maaseudulla ei ole enää tarjolla. (Saarikangas, Mäenpää & Sarantola-Weiss 2004, 12 – 16.)

Maaseudun muutospaineet ovat olleet kaupungistumisilmiön myötä kovat. Kaupunkiin muuttoilmiön myötä maaseudun ihmiset ovat joutuneet

yhä enemmän miettimään uusia tapoja sopeutua. Palvelut ja työpaikat kylissä ovat vähentyneet vuosien saatossa merkittävästi. Maaseudun asukasmäärän yhä pienentyessä, voidaan todeta kaupungistumisen olevan yhä ajankohtaista. Tosin, kaupunkien ahtaus ja korkeat asumiskustannukset toisaalta innostavat mm. nuoria perheitä hakeutumaan kauemmas suurista taajamista. (Hautamäki 1989, 1 – 2.)

2.2 Nykyajan kyläyhteisöt

Nykyaikaisen kyläyhteisön toiminta on erilaista kuin 1900-luvun puolivälin aikaisen. Nykyään kylätoiminnan yksi tärkeimmistä kulmakivistä on yhdistystoiminta. Tällaista yhdistystoimintaa on mm. urheiluseurojen tekemä työ. Maaseudun yhteisön rakenteen ja toiminnan jatkuva muutos vuosikymmenien saatossa saa aikaan murrosvaiheita. Muutoksien jälkeen joudutaan asettumaan uudestaan. Tästä kertoo kyläyhteisöjen muuntautuminen organisoidummaksi kylätoiminnaksi.

Nykyajan kyläyhteisöt ovat pääasiassa erilaisia yhdistyksiä, jotka yhteisvoimin saattavat kylän yhteisiä projekteja maaliin. Yhdistystoiminta on keskittynyt useimmiten erilaisten harrastusten ja erilaisten vapaa-ajan toimintojen mahdollistamiseen. Tiivis yhteisö on vaihtunut laajemmalla sektorilla toimiviksi pienemmiksi yksiköiksi. Useista pienistä yksiköistä muodostuu verkosto, josta yksilöt saavat sosiaalista tukea. (Holmila 2001, 145 – 146.)

Kyläyhdistysten organisoitumisen myötä moni kylä tekee yhteistyötä, eivätkä kylät siitä autoidu vaan toiminnan myötä suurenevat kuten yritykset tai kunnat konsanaan.

Uusitalo 2013, Ylen haastattelu.

2.3 Kyläkoulut

Kyläkoulu on pieni koulu, jossa työskentelee 1 – 3 päätoimista opettajaa. Pääasiassa kyläkoulut sijaitsevat maaseudulla. Kyläkoulujen määritelmään kuuluu usein myös yhdysluokkien käsite. Yhdysluokilla tarkoitetaan sitä, että luokassa on useamman vuosiluokan oppilaita, jotka samanaikaisesti opiskelevat useita eri oppiaineita. Useimmiten kyläkoulua ympäröi aktiivinen ja maantieteellisesti rajattu asuinyhteisö. Kyläkoulu kuuluu olennaisena osana ympäristöönsä, eikä näin ollen ole vain oma irrallinen yksikkönsä. Nimitys kyläkoulu onkin hyvin osuva. (Autti & Hyry-Beihammer 2009.)

Koulut on usein koettu kylän keskipisteiksi, eräänlaisiksi sydämiä. Opetustoiminnan lisäksi koulut ovat perinteisesti mahdollistaneet myös muuta toimintaa. Oppilaiden vanhemmat ovat usein kokeneet, että pienessä kyläkoulussa oppilaiden huomioon ottaminen yksilöinä on usein helpompaa toteuttaa. Kunnissa vallinnut tiukka taloustilanne on kuitenkin johtanut palveluiden karsimiseen ja ajanut useita peruskouluja harvaanasutuilla alueilla lakkautettaviksi, oppilaslukujen käytyä liian pieniksi. (Suomen kylätoiminta ry 2008, 32.)

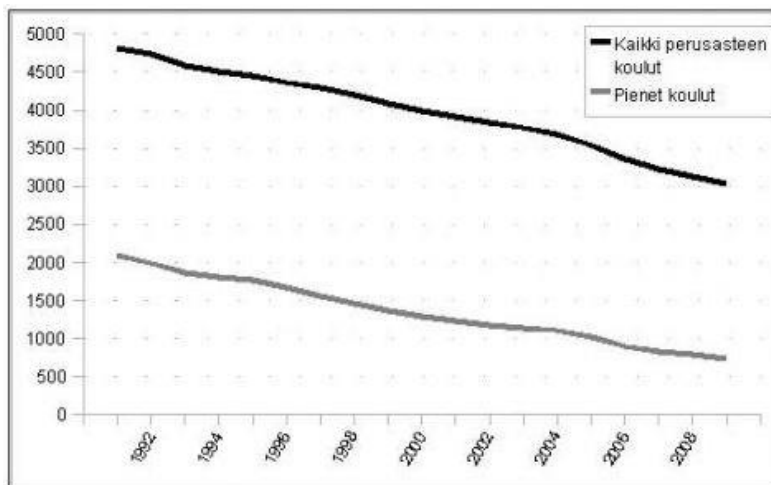
2.3.1 Kyläkoulu kyläläisten kokoontumispaikkana

Kyläkoulu voi oppilaiden opetuksen lisäksi tarjota alueen asukkaille paikan harrastamiselle, sekä yhteisen kokoontumispaikan. Koulun pihalle voi suunnitella ja rakentaa lähiliikuntapaikan tai urheiluradan, joka on niin oppilaiden kuin muidenkin kylän asukkaiden vapaassa käytössä. Koulupihan korkea käyttöaste puhuu hankinnan tarpeellisuuden puolesta. Yleisesti ottaen koulujen piha-alueet sisältävät jo entuudestaan erilaisia liikunta- ja harrastus-mahdollisuuksia, joten järkevällä liikuntavälineiden lisäämisellä alueelle saadaan huomattavasti lisää käyttäjiä myös aikuisista. Näin ollen kyläläisten yhteisöllisyyttä pystytään vaalimaan yhteisten harrastuspaikkojen myötä. (Norra & Ruokonen 2006, 4 – 5.)

Kyläkoulu tarjoaa hyvät puitteet kyläläisille yhteisiin projekteihin. Paikallisyhdistysten toiminnan lisääminen ja uusien harrastusten kehittäminen lisää koulun elinvoimaisuutta. Paikallinen koulu on oivallinen paikka järjestää erilaista kerhotoimintaa, juhlia ja muita tapahtumia. Koulujen piha-alueet ovat usein jokseenkin huolittelemattomia ja jopa ankeita. Panostaminen pihapiiriin huolellisella suunnittelulla ja uusien toimintoalueiden mukaan tuomisella, saadaan koulupihasta houkuttelevampi oppilaiden lisäksi myös muille kylän asukkaille (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 3).

2.3.2 Kyläkoulujen jatkuvuus

Pieniä kouluja alettiin lakkauttaa 1960-luvulla, 1990-luvun laman jälkeen maaseuduilta harvennettiin yhä voimakkaammin kouluja, kuntien heikon taloudellisen tilan takia. Koulujen lakkautuspäätöksiä perusteena on suurimmalta osalta olleet taloudelliset laskelmat. Koulujen lakkauttaminen ei kuitenkaan rajaudu ainoastaan 90-luvun lamakauteen, vaan sama kaupunkeihin opetusta keskittävä ilmiö on jatkunut voimakkaana 2000-luvun puolella. Autti & Hyry-Beihammer (2009) kirjoittavat kasvatus ja aika julkaisussaan, että koulujen lakkauttamispäätöksiä tehtiin eniten vuonna 2006, tuolloin lakkautettiin tai yhdistettiin yhteensä 186 peruskoulua. Suomessa pieniä alle 50 oppilaan kouluja oli vuonna 2009 jäljellä 738, ero on huomattava vuoden 1991, 2093 määrään verrattuna.

Kuva 3. Perusasteen koulujen ja pienten koulujen määrät Suomessa 1990 – 2009 (Autti & Hyry-Beihammer 2009).

Kyläkoulujen jatkuvuuden puolesta kamppaillaan yhä. Monet vanhemmat ja esimerkiksi vanhempainyhdistykset pyrkivät säilyttämään pieniä kyläkouluja. Kyläkoulut ovat usein tärkeä sidos kylän yhteisöllisyydessä, eikä yhteisöllisyys ole kadonnut vuosikymmenten saatossa. Yhteisöllisyys on vain muuttanut muotoaan. Yhä edelleen ihmisillä on tarve kuulua yhteisöön. Ihmiset haluavat olla sosiaalisessa kanssakäymisessä, sillä vain suhteessa muihin pystyy yksilö rakentamaan omaa identiteettiään. (Suomen kylätoiminta ry 2008, 19.)

Kyläkoulujen jatkuvuutta voidaan yrittää parantaa aktiivisella oheistoiminnalla koulun tiloissa, näin koulu ja sen ympäristö pysyvät elinvoimaisina. Aktiiviset elävöittämistoimet kuitenkin vaativat kyläläisten panostusta toimiakseen. On myös aina olemassa riski, että koulu yrityksistä huolimatta lakkautetaan. Lakkautusuhka alle 50 oppilaan kouluille ei ole valtakunnallisesti väistymässä jatkossakaan. Kuntien taloustilanne on edelleen huono ja kuluja pyritään leikkaamaan. Tällöin ponnistelut säilyvyyden puolesta valuvat hukkaan. Kyläkoulun lakkauttamisen myötä on todennäköistä, että sen ympäristö hiljenee, myös oheistoiminta. Oppilaat siirtyvät isompien yksiköitten oppilaitoksiin ja näin ollen vievät mukanaan suuren osan kyläläisten energiasta. (Autti & Hyry-Beihammer 2009.)

3 KYLÄKOULUT, OPPI JA ILO

Kyläkouluissa oppimista pystytään toteuttamaan käytännönläheisesti. Lapsille muodostuu voimakas suhde ympäröivään luontoon ja mahdollisuutta monipuoliseen oppimiseen pystytään tarjoamaan melko vaivattomasti. Maaseudun kyläkoulujen etuna pidetään mm. maanläheisyyttä. Koulupihalla tulee myös oppimisen lisäksi viihtyä hyvin, joten koulupiha on

erityisen tärkeää huomioida. Monipuolisuutta ja uuden oppimista käytännön kautta tulisi kannustaa myös ympäristön suunnittelun kautta (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 6).

3.1 Oppi- ja liikuntaympäristö

Koulun piha on parhaimmillaan virikkeitä tarjoava mutta turvallinen. Monipuolinen ja luonnonläheinen pihaympäristö antaa hyvän pohjan opiskella käytännön taitoja, aivan koulun fyysisessä läheisyydessä. Koulupihaa on hyvä tarkastella monipuolisena liikuntapaikkana. Yksilöstä riippumatta ympäristöllä on suuri merkitys lapsen kehitykseen ja oppimiseen. Lapsen fyysisen minäkuvan terve kehittyminen vaatii oman kehon tuntemusta ja uusien liikunnallisten taitojen omaksumista ja harjoittelua. Liikunnan lisäksi koulupihalla on voi toteuttaa mm. biologiaan ja maantietoon liittyviä opintoja käytännön tutkimisen kautta. Perusominaisuuksiltaan hyvä koulupiha tarjoaa käyttäjilleen turvallisuutta, toiminnallisuutta ja viihtyisyyttä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 33.)

Biologian ja maantiedon oppimiselle ympäröivä luonto tarjoaa paljon mahdollisuuksia. Ulkona tapahtuva toiminnallinen oppiminen aktivoi oppilaita aistien, kokemusten ja elämyksien kautta. Koulupiha on helposti saavutettava oppimisympäristö, eikä kentälle siirtymiseen kulu liikaa aikaa. Luonnon oppimisympäristössä oppilaalla on mahdollisuus toimia, tuottaa, kysyä sekä etsiä itse vastauksia. Projektityöskentelyn myötä oppilaan luovuus ja valmius itsenäiseen ratkaisun tekemiseen kohenee. Oppilaiden omakohtaiseen tutkimukseen perustuva työskentely auttaa kasvattamaan aktiivisia, osallistuvia ja ympäristötietoisia kansalaisia. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 14 – 16.)

3.1.1 Liikunta- ja leikkivälineiden tarpeellisuus

Liikunta on moneen tutkimukseen peilaten tärkeä perusta lasten ja nuorten terveille kehitykselle ja kasvulle. Liikunta tukee myös oppimista, sillä fyysinen, pedagoginen, sosiaalinen ja psyykinen vaikuttavat yhdessä lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen. Liikunta- ja leikkivälineiden merkitys korostuu erityisesti alaluokilla. Pihalla tarvitaan erilaisia ja eri ikäryhmille suunnattuja mielekkäitä välineitä, jotta lapset motivoituvat käyttämään niitä aktiivisesti. Perinteisiä alakoulujen pihossa käytettäviä välineitä ovat mm. keinut, kiipeilytelineet ja liukumäet. Laitteiden oikeaoppinen perustaminen ja turvallisuus vaatimukset tulee huomioida loukkaantumisten välttämiseksi. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 11.)

Taulukko 1. Liikunnalla on moninaisia vaikutuksia lapsen kehitykseen (Norra, Ruokonen & Karvinen 2004, 6).

Liikkeen tuottaminen	Oman kehon liikkeellä on lapselle itseisarvoa.
Minäkuvan kehittäminen	Lapsi oppii tuntemaan oman kehonsa ja muodostaa itsestään kuvan.
Sosiaalinen tehtävä	Lapsi leikkii yhdessä muiden kanssa ja pelaa muita vastaan. Hän vie oman tahtonsa läpi, sopii ja antaa periksi.
Ilmaisun kehittäminen	Liikkeillä lapsi ilmaisee itseään, työstää tunteitaan ja tuntemuksiaan.
Tunteiden kokeminen	Liikkuessaan lapsi kokee erilaisia tunteita, kuten mielihyvää, iloa, jännitystä ja myös pettymyksiä.
Tilan ja välineiden hallinta	Lapsi oppii tuntemaan kolmiulotteisen ympäristönsä, käsittelee esineitä ja laitteita sekä niiden ominaisuuksia.
Vertailun oppiminen	Lapsi vertaa itseään muihin, ottaa mittaa muista ja kilpailee muiden kanssa. Hän oppii käsittelemään voittamista ja kestämään häviämistä.
Sopeutuminen	Lapsi sietää rasituksia, oppii tuntemaan fyysiset rajansa ja nostamaan suoritustasoaan.

Yleisten liikuntasuosittelujen mukaan lapsen tulee liikkua reippaasti vähintään kaksi tuntia päivässä. Pienet taaperot, eli 3-vuotiaat ja sitä nuoremmat, liikkuvat vielä omaehtoisesti riittävästi. Lapsen kasvaessa liikunta on vaarassa jäädä toisarvoiseksi. Liikunnan tilalle tulevat helposti mm. tv:n katselu tai erilaiset videopelit. Liikunnan ilon ylläpitäminen on tärkeää kasvattajien puolelta. Kotona lasta motivoivat omat vanhemmat ja koulussa opettajat. Koulun pihan ollessa houkutteleva liikkumaan ja kokeilemaan uutta, mielenkiinnon säilyttäminen on helpompaa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto n.d.)

3.1.2 Hyöty- ja opetuspuutarha

Puutarha koulun pihan yhteydessä tuo mahdollisuuden tutustuttaa lapsia ruuan tuottamiseen pienimuotoisesti omaan käyttöön. Puutarhan perustaminen ja ylläpitäminen muodostavat projektin, joka sisältää useita eri työvaiheita. Oppilaat voivat osallistua konkreettisesti projektiin alusta alkaen. Pohjatöihin on hyvä kuitenkin varata riittävästi työvoimaa, jottei työtaakasta tule itseisarvo, vaan työnvaiheet ja palkitseva lopputulos saisi merkittävemmän roolin opetustyössä.

Hyötypuutarhan kasveihin voi sisällyttää mm. marjapensaita, hedelmäpuita sekä vihannesmaan. Myös ravintoarvot säilyvät mahdollisimman hyvinä, kun tuotteita ei jouduta kuljettamaan kaukaa. Samalla lapset pääsevät seuraamaan vuoden kiertokulkua ravinnon tuottamisen näkökulmasta ja oppivat taitoja, joita voivat myöhemmin hyödyntää. Opetuspuutarhaa voidaan käyttää mm. biologian ja maantiedon opetustoiminnan tukena ja havainnollistamiseen.

Tulee kuitenkin muistaa, että puutarhan ja vihannesmaan ylläpitäminen vaatii myös vanhempien tai jonkin alueen yhdistyksen voimavaroja. Kesäkaudella ainakin kasvimaata tulee ylläpitää tarvittavilla hoitotoimilla. Syksyllä sadonkorjuutyöt alkavat monen kasvin kohdalla sopivasti koulun syyslukukauden myötä. Viljelmien ja kompostin perustaminen ja ylläpitäminen

voisi hyvin kuulua kyläläisten yhteisiin projekteihin. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 17 – 18.)

3.2 Koulupihan turvallisuus

Toiminnallisessa pihassa tulee huomioida turvallisuusseikat. Leikkiessä ja liikkuesssa on aina olemassa riski tapaturmaan. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen arvioiden mukaan suurin osa peruskouluikäisille sattuvista loukkaantumisista tapahtuu välituntien aikana. Tapaturmien ehkäisyä pystytään huomioimaan pihojen suunnittelussa, toteutuksessa sekä ylläpidossa. Ohjeiden, lakien, normien ja säädösten noudattaminen turvallisuus asioissa pienentää onnettomuusriskiä ja minimoi vahingonlaatua. Tavallisimpia onnettomuuksia koulupihoilla ovat erilaiset putoamiset, kaatumiset ja kiinni juuttumiset (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2011).

Materiaalien ja rakenteiden turvallisuus on ehdottoman tärkeää. Rakenteiden perustajilla on olemassa vastuu niiden turvallisuudesta. On kuitenkin huomattava, että ns. subjektiivista turvallisuutta lapset voivat oppia hallitsemaan enimmäkseen vain varsinaisissa leikkitilanteissa itse arvioimalla. Äärimmäisyyksiin viedyt turvallisuuskysymykset saattavat aiheuttaa ympäristön, jossa lapsi ei enää itse opi arvioimaan riskejä ja vaarallisia tilanteita. Riittävät haasteet kehittävät lapsen fyysisiä ja sosiaalisia taitoja. (Norra & Ruokonen 2006, 53.)

3.2.1 Viranomaismääräykset

Koulupihojen suunnittelua ja toteutusta säätelevät useat lait, määräykset ja ohjeet. Näiden tarkoituksena on taata mahdollisimman turvallinen ympäristö kaikille koulun pihan käyttäjille. Huomioon tulee ottaa mm. maankäyttö- ja rakennuslaki, pelastustoimilaki, Rakennussäätöön RT-ohjekortti 89-10749 sekä Opetusministeriön Turvatyöryhmän muistio 20:2000. Riskien arviointiin ja kartoitukseen on olemassa erilaisia menetelmiä ja käytäntöjä. Esimerkiksi Työterveyslaitos on kehittänyt erityisesti kouluille ja oppilaitoksille suunnatun työolopuntarin lisäksi Opetushallituksella on itsearviointiin laadittua materiaalia. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 51.)

Leikkipaikkojen turvallisuutta ohjataan yhteisillä eurooppalaisilla turvanormeilla. Kaikille leikkipaikoille tulee suorittaa tarkastukset, joissa selvitetään mahdolliset riskit. Leikkipaikkojen turvallisuutta ja vastuuseikkoja määrittävät ainakin eurooppalaiset turvanormit EN-SFS 1176 ja EN-SFS 1177. Mannonen kirjoittaa Mannerheimin Lastensuojeluliiton julkaisussa, Koulupihan mahdollisuudet-oppaassa ”Normit määrittelevät EU:n alueella yhteisesti hyväksytyn hyvän tavan suunnitella, rakentaa ja pitää kunnossa yleisön käytössä olevia leikkipaikkoja.” (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 57). Leikkipaikkojen tulee täyttää laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75/2004). (Rakennustietosäätiö 2009, RT 89-10966.)

3.2.2 Toimintojen rajaaminen ja sijoittelu

Eri toimintojen sijoittelussa on hyvä huomioida olemassa oleva maasto ja ympäristö. Turvallisuusseikkojen lisäksi ympäristön tulee olla muutenkin luonteeltaan sopiva valitulle toiminnolle. (Rakennustietosäätiö 2009, RT 89-10966.)

Erilaisia rakenteellisia elementtejä voidaan käyttää apuna toimintojen sijoituksessa, ohjauksena, taustana tai tukena. Esimerkiksi sisääntuloalueelle sijoitettu aita ja portti luovat samalla turvallisuutta, että visuaalisesti miellyttävää ilmettä.

Kuva 4. Aitamalli koulu-päiväkoti (Metcon group Oy).

3.2.3 Leikkivälineet

Leikkialueita pyritään mahdollisuuksien mukaan limittämään niin, että samalla alueella viihtyvät lapset ja aikuiset. Näin pystytään nostamaan leikkialueen käyttöastetta. Koulunpihassa on kuitenkin olennaista huomioida eri ikäisten lasten tarpeet, mahdollisuudet ja kiinnostuksen kohteet, jotta leikkivälineet tukevat mahdollisimman hyvin eri ikäryhmän edustajia. Koulussa lapsen ympärille muodostuu ryhmä muista saman ikäisistä kanssa opiskelijoista, tämän kautta lapsi oppii motoristen taitojen lisäksi vastavuoroisuutta. Leikit yhdessä ovat yksi tärkeä tekijä mm. lapsen sosiaalisten taitojen kehityksessä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 39.)

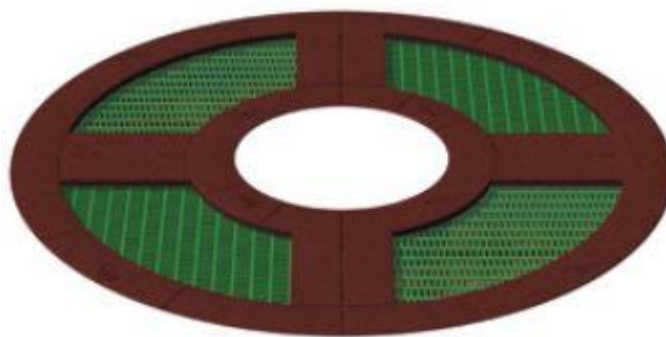

Kuva 5. Leikkien luonne muuttuu lapsen iän myötä (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 39).

RT kortistossa ohjeistetaan leikkipaikoilla käytettävien materiaalien koostumuksesta ja sopivuudesta eri tilanteisiin. (Rakennustietosäätiö 2009, RT 89-10966). Leikkivälineitä valittaessa tulee huomioida myös ympäristö. Välineiden on suotavaa sulautua ympäristöönsä, kokonaisuuteen vaikuttavat niin rakennettu ympäristö, kuin luonnon ympäristönkin elementit. Suurehkoille alueille on luontevampaa valita sellaisia teemoja, jotka tukevat olemassa olevaa ympäristöä. Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten lain (75/2044) mukaan leikkikenttävälineiden oletetaan olevan riittävän turvallisia, kun ne ovat turvastandardin SFS-EN 1176 osissa esitettyjen turvallisuusvaatimusten mukaisia. (Rakennustietosäätiö 2009, RT 89-10966.)

Kuva 6. Agito Crystal (Hags).

Kuva 7. Trampoliini (Puuha Group Oy).

3.2.4 Turva-alueet

Leikkivälineiden turva-alueiden tulee täyttää normien ja välinevalmistajien ohjeet. Turva-alueiden alustan tulee olla joka kohdasta iskua vaimentava. Turva-alueen alustaksi voidaan hyväksyä lähestulkoon mikä tahansa materiaali, kunhan se on testattu ja täyttää yleiset vaatimukset. Lisäksi tulee

huomioida, että myrkyllisten alustojen käyttö on kielletty, eikä likaavien alustojen käyttöä suositella käytännön syistä. Voimassa olevista määräyksistä tulee aina tarkistaa viimeisimmät normit, koskien turva-alustoja. Putoamisolustan koko ja syvyys riippuvat aina asennettavasta välineestä sekä turva-alustan materiaalista. (Rakennustietosäätiö 2009, RT 89-10966.)

Taulukko 2. Turva-alustana voidaan käyttää vaihtelevasti eri materiaaleja (Rakennustietosäätiö 2009, RT 89-10966).

Alustatyyppi	Esimerkkipälineet	Huomautus
Puupatio	Kaikkein matalimmat välineet, joita käytettäessä ei tule pakotettua liikettä ja joilla ei ole putoamisaluetta. Esimerkiksi hiekkalaatikko	
Nurmikko, raekooltaan alle 6 mm kivituhka 10 cm kerroksena, seulomaton hiekka 10 cm kerroksena	Putoamiskorkeudeltaan alle 100 cm välineet. Esimerkiksi jousieläimet ja karusellit	Kivituhka on erityisen suositeltava karusellin putoamisalueelle edullisuutensa ja vähäisen kulumisensa vuoksi
Turvasora, hake, puunkuori- eli parkkirouhe	Esimerkiksi korkeat kiipeilyvälineet	30 cm kerros 200 cm:n putoamiskorkeuteen asti, muuten 40 cm kerros
Turvalaatat ja valettavat kumirouhealustat	Kaikki välineet	Pinnoitteen paksuus vaikuttaa sallittuun putoamiskorkeuteen. 50 mm laatalle sallitaan noin 140 cm:n putoamiskorkeus

3.2.5 Kasvit

Kasvillisuuden suunnittelussa on hyvä huomioida olemassa oleva maasto ja maaperä. Karummilla alueilla pyritään säilyttämään olemassa olevaa kasvillisuutta mahdollisimman paljon, kun taas ravinteikkaille kasvialueille suunnitellaan monipuolisempaa ja vaihtelevampaa kasvivalikoimaa. Kasvivalinnoissa on järkevää huomioida kasvien hoitoluokitus. Koulun pihapiiriin ei kannata suunnitella erityisen paljon ylläpitotoimia vaativia koriste-kasveja. (Rakennustietosäätiö 2009, RT 93-10961.)

Koulun alueella on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota pihan kasvivalin-toihin. Lapsien turvallisuuden kannalta tulee huomioida kasvien myrkyllisyys tai muu mahdollinen terveyttä vahingoittava ominaisuus ja välttää täl-laisia kasvivalintoja. Liitteessä 2 on listattu kasvit, joiden sijoittamista tulee välttää lasten välittömään leikki- tai oleskeluympäristöön. (Rakennustie-tosäätiö 2009, RT 89-10966.)

3.2.6 Valaistus

Valaistuksella lisätään leikkipaikkojen ja kulkuväylien mukavuutta ja turval-lisuutta. Valaistuksen avulla pystytään myös luomaan visuaalisesti miellyt-tävää ulkonäköä koulun pihalle. Suomessa pimeä vuoden aika on pitkä, täl-löin sopivan ja riittävän valaistuksen merkitys korostuu. Valaistuksella hel-potetaan myös kunnossapitotöitä sekä vähennetään ilkeävaltaa. Leikkialu-eilla valontoiston tulee olla hyvä ja häikäiseviä valaisimia on syytä välttää. RT-kortistossa on listattu suositeltavat valovoimakkuudet luxeina. Lux on valaistusvoimakkuuden mittayksikkö, josta käytetään lyhennettä lx. Se ker-too tietylle alueelle kohdistuvan valovirran määrän (Suomen standardi-soi-misliitto 2001, 4).

Valaisimet sijoitellaan niin, että ne eivät aiheuta törmäysvaaraa tai vaikeuta muita ylläpitotöitä alueella. Leikkialueille suositellaan valotehoksi 5 lx. Lampuista on tarkempaa tietoa RT-ohjekortissa RT 75-10909. (Rakennustietosäätiö 2009, RT 89-10966.)

4 KOULUPIHA KYLÄYHTEISÖN KOKOONTUMISPAIKKANA

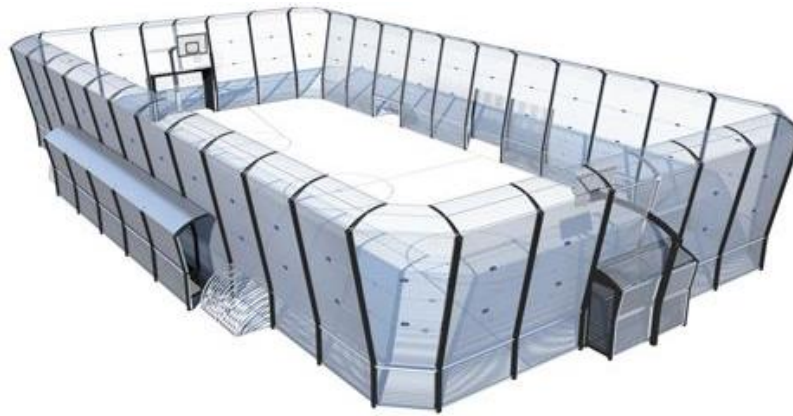
Varsinaisen opetustarjonnan lisäksi kouluille on olemassa muitakin kohde-ryhmiä. Koulujen elinvoimaisuutta ja kyläisten vireyttä voisi tukea käyttämällä koulun ympäristöä tehokkaammin myös asukkaiden hyvinvointiin ja vapaa-ajan viettoon (Suomen kylätoiminta ry 2008, 32 – 33).

Opetus- ja kasvatustoiminnan lisäksi kyläkoululla on tärkeä merkitys yhteisen hengen muodostajana. Maaseudulla koulun merkitys korostuu, myös aikuisten osallistuminen on huomattavaa. Kylään saadaan syntymään yhteneväisyyttä. Palveluita joudutaan tänä päivänä hankkimaan suurimmaksi osaksi maaseutukyliä ulkopuolelta, tämä taas johtaa enenevässä määrin kyläläisten sosiaaliseen eriytyvyyteen.

4.1 Toiminnot kylän asukkaiden käyttöön

Koulupihat lähiliikuntapaikkoina suunnitteluoppaassa keskitytään koulupihojen muuntamiseen lähiliikuntapaikoiksi. Lähiliikuntapaikat määritellään yleisesti eri väestöryhmien vapaaseen käyttöön tarkoitettuja liikuntapaikkoja, lähellä käyttäjien asutusaluetta. Samoilla määritelmillä voidaan miettiä lähiliikunnan lisäksi muita alueen asukkaita yhdistäviä toimintoja. Ympärivuotiseen käyttöön tarkoitettut oleskelualueet tai rakenteet palvelisivat mainiosti kyläläisiä, ne toisivat uuden elementin kyläläisten yhteiseen ajanviettoon. (Norra & Ruokonen 2006, 4.)

Liikuntaharrastusten kohdalla urheilukentän varustelu toisi lisää käyttäjiä myös kouluajan ulkopuolella. Kuvassa 8 nähdään Puuha Group Oy:n tarjoama monitoimiareena. Kyseinen areena palvelisi monia eri käyttäjäryhmiä. Taloutta ajatellen monitoimiareena on kuitenkin melko arvokas investointi. Ideaa vastaavasta monitoimiareenasta voidaan soveltaa edullisemmalla tavalla, hankkimalla varusteita eri pelien ja lajien pelaamiseen.

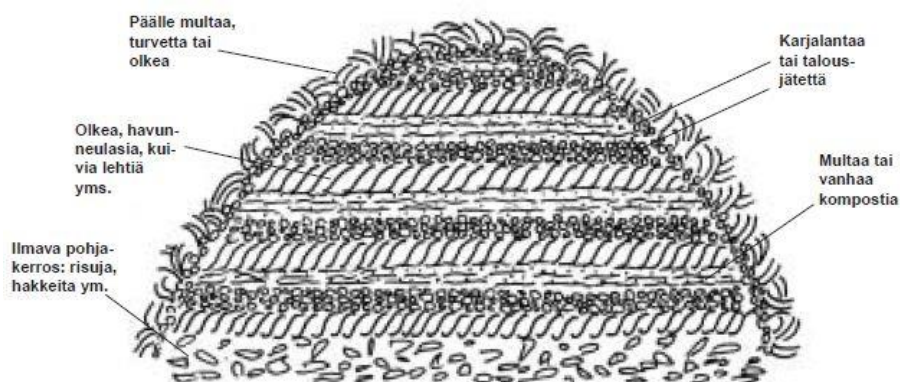

Kuva 8. Monitoimiareena (Puuha Group Oy).

4.1.1 Hyötyviljely ja komposti

Maaseudulla asuminen ei tarkoita, että jokaisella kylän asukkaalla olisi esimerkiksi omaa kasvimaata. Koulun pihamaalle perustettu hyötypuutarha kokoaa puutarhan hoidosta ja oman ruuan kasvattamisesta kiinnostuneita ihmisiä yhteisen projektin pariin. Koulun opetustoiminnassa käytettävä puutarha vaatii kyläläisiltä talkoohenkeä toimiakseen. Puutarhan perustamistoimiin tarvitaan aikuisten työpanosta. Kyläläiset voivat istuttaa ja kylvää haluamiaan kasveja puutarhan alueelle, hoitaa niitä ja hyödyntää satoa.

Luonnosta peräisin olevat jätteet, on järkevää palauttaa takaisin luonnon kiertokulkuun. Kompostointimateriaalia voidaan käyttää ravinteina uusille kasveille. Kasvimaan yhteyteen on käytännöllistä perustaa komposti. Kompostiin kerätään kasvimaaviljelystä kertyvät jätteet. Kompostoitavia tuotteita ovat myös koulun keittiöltä saapuvat biojätteet, sillä suuri osa talousjätteistä on eloperäistä. Seosaineena kompostissa käytetään esimerkiksi lehtipuiden lehtiä. (Alanko, Koivunen, Regård & Saario 2003, 254 – 255.)

Kuva 9. Terveet kasvijätteet maatuivat kompostissa tummaksi maanparannusaineeksi (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2003, 19).

4.1.2 Kylätoiminnan aktivoiminen

Keskeistä yhteiskunnalle on muutos ja kehittyminen. Kehitykseen vaikuttavat tekijät ja ilmiöt kasvavat jatkuvasti. Ihminen ei enää ole yhtä selkeästi luonnon armoilla kuin aiemmin. Tilalle ovat tulleet tekniset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset järjestelmät. Nämä vaikuttavat sekä erikseen että integroituina arkielämäämme. Vaikutussuhteet ovat niin monimutkaisia ja ripeästi muuttuvia, että niihin varautuminen kauaskantoisesti on haastavaa. (Hautamäki 1989, 120.)

Yhteiskunnan rakennemuutoksiin vaikuttavat elinkeinorakenne, ammattirakenne ja asutus saattavat muuttua hyvinkin nopeasti. Tähän on yritettävä vastata realistisella ja maltillisella suunnittelulla. Muuttuvan ja kasvavien vaikeuksien kanssa taistelevan maaseudun yhteisön aktivointi vapaaehtoistoiminnan kautta on avaintekijä. Maalaisyhteisöjen sosiaalinen yhteenkuuluvuus ajaa myös monen yksilön etua, mutta kysymys kuuluu, miten ihmiset aktivoidaan tehokkaimmin. Yhteinen etu on olennaista myös yksilön näkökulmasta. Erittäin tärkeää on saada ihmiset huomaamaan yhdessä tekemisen voima ja merkitys. Tuleva sukupolvi tulee opettaa arvostamaan yhdessä tekemistä ja yhteisiä tavoitteita. (Hautamäki 1989, 121 – 122.)

4.2 Alueen suunnittelu

Suunnittelussa kannattaa hyödyntää koulun oppilaiden ja alueen asukkaiden mielipiteet. Oppilaat voivat kertoa, kirjoittaa tai piirtää toiveitaan ja näin ollen myös koulun oppilaille saadaan hyötyä lähiliikunta- tai kohtausmispaikkaa suunniteltaessa. Erilaisten toimintojen tarvetta kartoitettaessa tulee huomioida useat eri ikäryhmät. Kylän yhteinen kokoontumispaikka sisältää toimintojen lisäksi myös rauhoittumisalueita, kuten levähdyspaikat ja yhteinen kokoontumisalue, joka toimisi myös koululaisten käytössä. Suunnittelussa huomioidaan turvallisuus, alueen toimintojen helppokäyttöisyys ja selkeys (Norra & Ruokonen 2006, 4 – 6).

4.2.1 Sijainti

Kylän asukkaille suunnatun vapaa-ajan viettopaikan tulee sijaita helposti saavutettavassa paikassa. Saapuminen ja matkustaminen ei saa kynnyskysymys, vaan paikan tulee olla mahdollisimman monen kyläläisen lähettyvillä. Maaseudulla pitkät välimatkat ovat usein arkipäivää, mutta yhteinen kokoontumispaikka kannattaa suunnitteluvaiheessa valita tällöin mahdollisimman keskeiseltä paikalta. Koulun pihat koetaan yleisesti hyväksi valinnaksi, sillä niille on jatkuvaa käyttöä jo entuudestaan ja niiden alueella sijaitsee usein jo valmiiksi hyviä aihioita lähteä muovaamaan paikkaa koko kylän käyttöön. (Norra & Ruokonen 2006, 12 – 13.)

4.2.2 Aktiviteetit

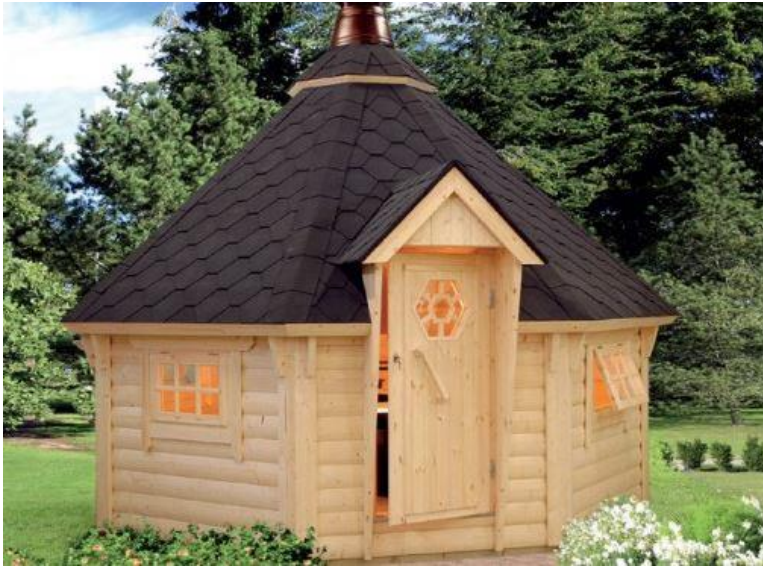
Koulun pihaan sijoitetut aktiviteetit ovat usein liikunnallisia ja nykyään puhutaan lähinnä lähiliikuntapaikoista. Liikunta-alueena toimii yleensä urheilukenttä, jossa olisi mahdollisuus pelata erilaisia pallopelejä ja luistella talviaikaan, myös koripalloteline on helppo lisätä kentälle. Erilaiset ulkoiluvälineet ovat olleet viime vuosina suosittuja helppokäyttöisyytensä ja kestävyytensä ansiosta. Kuntoiluvälineet kannustavat ihmisiä tekemään uusia kuntoharjoituksia ja samalla olemaan ulkoilmassa. Myös ns. seikkailumetsä, joka sisältää erilaisia riipuntatelineitä, kiipeily-verkkoja, tasapainoilupuomeja, -köysiä ja -tolppia toimisi myös muiden kuin ainoastaan koulun oppilaiden käytössä. (Norra & Ruokonen 2006, 10.)

Välineiden ohella voidaan aktiviteetteja monipuolistaa suunnittelemalla erilaisia ratoja ja reittejä. Esimerkiksi frisbeegolfrata on kuulunut viime vuosien trendeihin. Frisbeegolf on laji, joka sopii monelle eri käyttäjäryhmälle. Ratojen muunneltavuus tekee lajista kiinnostavan monelle eri käyttäjäryhmälle. Lajiin tarvittavat välineet eivät ole taloudellisesti ylivoimainen hankinta, eikä toisaalta lajin harrastaminen ole kallista. (Liikuttaja 2016.)

4.2.3 Oleskelualueet ja kokoontumispaikka

Toiminnallisten aktiviteettien lisäksi kylän yhteiseen kokoontumispaikkaan tulee sisällyttää erilaisia oleskelualueita. Oleskelutiloja olisi hyvä olla useitakin, jotka soveltuisivat ympärivuotiseen käyttöön, ainakin osalla alueista on hyvä olla mahdollisuus myös talvikäyttöön. Tällaiseen tarkoitukseen voidaan käyttää erilaisia levähdyspaikkoja, joissa sijaitsee penkkejä. Penkit ovat hyödyllisiä myös koululaisten käytössä. Tilojen tulisi olla suojattuja tai katettuja, suojaamiseen soveltuvat puut ja pensaat (Jalkanen, Kajaste, Kauppinen, Pakkala & Rosengren 1997, 138).

Varsinaiseksi kokoontumispaikaksi sopii esimerkiksi puinen kota, jossa on myös tulisija. Kota soveltuu ympärivuotisesti kyläläisten, että koululaisten käyttöön. Siellä voi halutessaan valmistaa ruokaa ja kylmään vuoden aikaan sen voi lämmittää miellyttäväksi oleskella. Esimerkiksi Hämeenlinnan Rengossa esikoulussa on kaksi ryhmävaihtoehtoa, on perinteinen päiväkodin tiloissa toimiva esikoulu ja ns. metsäeskari. Metsäesikoululaiset viettävät päivät koulukeskuksen läheisellä metsäalueella sijaitsevassa kodassa. Kodassa esikoululaiset opiskelevat ja syövät. (Schäfer 2013, maaseudun tulevaisuus.)

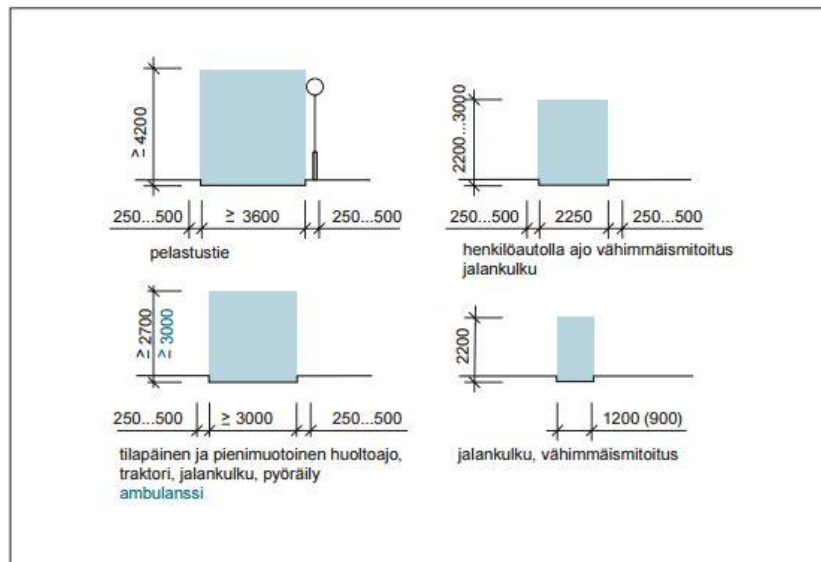

Kuva 10. Masterkota 12 (Masterhouse Talotehdas Oy).

Oleskelualueena toimii myös kasvien avulla rakennettu suojaisa paikka. Piha-alue voidaan rauhoittaa alueita seinämien avulla. Seinämät ovat symboliset, eikä niiden tarvitse olla kuin ryhmä puita ja pensaita. Kasvien tueksi seinämään voi halutessaan lisätä kevytrakenteisen aidan tai aidanteen. Piha-aluetta voidaan jakaa useisiin huoneisiin, jolloin yleisvaikutelmasta tulee suurempi ja mielenkiintoisempi. Esimerkiksi sijoittamalla pöytä ja tuolit puuryhmän yhteyteen, saadaan aikaan suojaisalta vaikuttava tila. Tällaisessa tapauksessa voidaan tavoitella lehtimajamaista tunnelmaa. (Alanko, Koivunen, Regårdh & Saario 2003, 27.)

4.2.4 Kulkuväylät

Kulkuväylät tulee sijoittaa niin, että ne yhdistyvät luontevasti eri toimintoihin ja pihan alueisiin. Kulkuväylien suunnittelussa on hyvä huomioida käytännöllisyys, jotta kulkuväyliä käyttäjät eivät alkaisi oikaista ja näin luoda omia polkujaan pihaan. Kulkureittien pintamateriaalin tulee olla kovia ja luistamattomia, myös veden keräytyminen pitää huomioida pintaa muotoiltaessa. Lisäksi sisäänkäynnin välittömässä läheisyydessä tulee varmistaa, ettei pintamateriaali ole sellaista mikä jäätyessään on erityisen liukasta. Kuvassa näkyvät eri mitoituksia kulkuväylille, käyttötarkoituksesta riippuen (Rakennustietosäätiö 2009, RT 93-10961).

Kuva 11. Eri tarkoituksiin suunnatuilla kulkuväylillä on omat ohjeelliset mitoituksensa (Rakennustietosäätiö 2009, RT 93-10961).

4.2.5 Kasvillisuus

Kasvillisuudella on useita merkityksiä piha-alueen suunnittelussa. Kasvit vaikuttavat pihan yleiseen tunnelmaan ja tekevät siitä oikein suunniteltuna miellyttävän. Kasvivalinnat ja niiden ryhmittely tulee suunnitella huolella, huomioiden myös vuoden aikojen vaihtelut. Talvella ikivihreät kasvit tuovat viihtyisyyttä muuten harmaaseen luontoon. Kasvien avulla voidaan myös rajata ja jäsentää pihan eri toimintoja sekä alueita.

Valittaessa kasveja tulee huomioida niiden kasvuvaatimukset sekä olemassa olevat olosuhteet. Istutusalueiden on syytä olla riittävät selkeät ja helppohoitoiset. Kulkuväylien välittömään läheisyyteen ei kannata istuttaa piikikkaita kasveja, eikä leikkialueiden välittömään läheisyyteen myrkyllisiä kasveja. Tärkeää on myös suunnitella kasvupaikat niin, etteivät talvella tehtävät lumityöt vahingoita kasveja. (Rakennustietosäätiö 2009, RT 93-10961.)

5 VÄHIKKÄLÄN KOULUN YLEISSUUNNITELMA

Tilaaajana Vähikkälän koulun piha-alueen yleissuunnitelmalle toimii Vähikkälän koulu. Aktiivisen kyläyhteisön päämääränä on selvittää sopivia menetelmiä ja työkaluja yhteisön elävälle ja kulttuuririkkaalle toiminnalle. Koululle laadittavan yleissuunnitelman tarkoituksena on tarjota uusia ajatuksia ja teemoja ympäristön valjastamiselle hyötykäyttöön.

5.1 Suunnittelukohde

Suunnittelukohde sijaitsee Janakkalan kunnassa, Vähikkälässä. Janakkala kuuluu Kanta-Hämeeseen. Vähikkälän kylässä on noin 400 asukasta, kesäaikaan väkiluku kolminkertaistuu. Vähikkälässä on toiminnassa oleva kyläkoulu, koulun piha-alue on tämän työn suunnittelukohteena. Itse koulurakennus valmistui vuonna 1882, työstä vastasi rakennusmestari Alfred Danielson. Rakennus on tehty hirrestä ja on väriltään keltainen, se on yksi Suomen vanhimpia toiminnassa olevia kyläkouluja. (Hajanti 2013.)

Lukuvuonna 2016 – 2017 koulussa opiskelee 32 oppilasta 1 – 6 luokilla ja työskentelee kaksi opettajaa. Pienen oppilasmäärän vuoksi koulu on ollut lakkautusuhan alla jo useita vuosia. Toistaiseksi alakouluopetus kuitenkin jatkuu. Alakouluopetuksen lisäksi Vähikkälässä on alettu kartoittaa mahdollisuuksia esikouluopetuksen aloittamiselle. Samalla on suunnitteilla päiväkotipalvelujen tarjoaminen koulun tiloissa. (Janakkalan kunta 2016.)

Vähikkälän kylä sijaitsee maaseudulla ja luonto on erittäin olennaisena osana koko alueella. Koulun tontti on maastonmuodoiltaan osittain rinneessä, mikä tulee huomioida suunnittelussa. Kylän asukkaat ovat aktiivisia kylän harrasteiden ja palvelujen ylläpitäjiä. Kyläläiset kuitenkin kaipaavat yhteistä kokoontumispistettä ja koulun piha-alueelle tällainen olisi mahdollista toteuttaa, sillä koulu sijaitsee hyvin keskeisellä paikalla kylässä. Tämän lisäksi koulun oppilaat toivovat uusia aktiviteetteja väli- ja liikuntatunneille. Opettajat ja vanhemmat ovat kiinnostuneita lisäämään oppimista käytännön kautta, hyödyntäen olemassa olevaa luontoa myös koulun omassa pihassa.

Kuva 12. Vähikkälän koulu on yksi Suomen vanhimpia toiminnassa olevia kyläkouluja (Kukkola 2016).

5.1.1 Kaavoitus

Vähikkälässä ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai asemakaavaa, eikä muita alemman asteisia kaavoja. Voimassa on Kanta-Hämeen maakunta-kaava, joka on vahvistettu Valtioneuvostossa 28.9.2006. Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kaavahierarkian ylin taso. Kanta-Hämeen 1. vaihemaakuntakaava on vahvistettu Ympäristöministeriössä 2.4.2014. Näiden lisäksi Ympäristöministeriö 2. vaihemaakuntakaavan 24.5.2016. Vaihemaakuntakaavojen tarkoituksena on täydentää vuonna 2006 vahvistettua kokonaismaakuntakaavaa.

Hämeen maakuntavaltuusto on käynnistänyt 23.11.2015 maakuntakaavan kokonaisuudistuksen ja maakuntakaava 2040 laatimisen. Kaavauudistus korvaa voimaan astuessaan aiemmat maakuntakaavat ja vaihemaakuntakaavat. (Janakkalan kunta 2016.)

Kuva 13. Vähikkälä sijaitsee Janakkalan kunnassa (Maanmittauslaitos 2016, karttapaikka).

5.1.2 Koululaiset

Koulun oppilaat käyttävät pihaa väli- ja liikuntatunneilla. Pihan alueella sijaitsee nykytilassa mm. urheilukenttä ja leikkivälineet, kuten keinut ja kiipeilytelineet. Uusia toimintoja ja aktiviteetteja pihaan kaivataan, tehdyn kyselyn mukaan. Oppilaiden lisäksi kylän asukkaat haluaisivat harrastus- ja kokoontumispaikan, koulun piha on koettu mielekkääksi tähän tarkoitukseen. Kyläläiset ovat kiinnostuneita pitämään vanhan kyläkoulun elinvoimaisena ja toiminnassa jatkossakin. Koulun käyttäminen usean eri käyttäjäryhmän hyödyksi koetaan tavoiteltavana asiana.

Oppilaille ja heidän vanhemmilleen kyläkoulun säilyminen opetuskäytössä vaikuttaa tärkeältä. Siirtyminen suurempaan opetusyksikköön tarkoittaisi käytännössä pidempää matkaa seuraavaan lähimpään kouluun, joka sijaitsee Tervakosken taajamassa. Muutos nykyiseen olisi varmasti suuri, sillä jo

pelkästään oppilasmäärältään Tervakosken koulu on huomattavasti runsaslukuisempi (Janakkalan kunta 2016).

5.1.3 Luonto ja maisema

Luonnolla on merkittävä osa Vähikkälässä. Suunnittelukohde sijaitsee Hämeessä, harvaan asutulla maaseudulla. Maisemaa leimaavat metsät, maatilat, pellot ja omakotitalot. Rivi- tai kerrostaloja kylän alueella ei ole. Rakennettua ympäristöä on yleisilmeessä huomattavasti vähemmän kuin luonnon tilassa olevaa ympäristöä. Vähikkälässä on paljon metsäalueita ja muutamia uimarantoja, jotka osaltaan leimaavat maalaismaisemaa.

Luonnon hyödyntäminen yleissuunnitelmassa on johdonmukaista. Maalaismaisemaan istuvat toiminnot ja varusteet luovat harmonisen ilmeen. Vähikkälän koulussa ympäröivän luonnon sisällyttäminen opetustoimintaan on ikään kuin reunaehto. Samalla oppilaiden halutaan oppivan kunnioittamaan ja toisaalta hyödyntämään jo olemassa olevia resursseja.

Kuva 14. Vähikkälässä luonto on merkittävässä osassa yleisilmettä (Kukola 2016).

5.1.4 Suunnittelualueen nykytilanne

Suunnittelualueen tarkempi kuvaus tämän hetkisestä tilanteesta löytyy liitteestä 4, suunnittelualueen toimintojen nykytila. Kuvassa 15 on esitetty nykytilan toiminta-alueet. Suunnittelukohteen toimintoalueisiin on huomioitu nykyinen leikkialue, urheilukenttä ja nykyisin käytössä olevat autojen epäviralliset paikoitusalueet.

Kuva 15. Suunnittelukohteen toimintoalueet nykyisellään (Yleissuunnitelman kuvaus 2016).

Suunnittelualue on nykytilassaan hieman jäsentymätön ja irrallinen. Selkeyttä ja toimintojen rajaamista kaivataan. Koulun piha-alueetta ei ole kunnostettu useisiin vuosiin, eikä alueelle tiettävästi ole olemassa yleissuunnitelmaa. Suunniteltavan alueen tontti sijaitsee suurelta osin rinteessä.

Kuva 16. Oppilaat kaipaavat uusia haasteita piha-alueelle (Kukkola 2016).

Historiallinen koulurakennus tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Suunnitelman toimintojen ja varusteiden on hyvä puhua samaa kieltä luonnonläheisen ympäristön kanssa.

Kuva 17. Pihan vanhoihin leikkivälineisiin kaivataan vaihtelua (Kukkola 2016).

Leikkivälineet ovat ahkerassa käytössä, mutta uusia varusteita kaivataan. Nykyisiin leikkivälineisiin kuuluu myös kuvassa 17 näkyvä kiipeilyteline, kaksi keinua, rekkitanko ja tasapainoilulauta. Välineet ovat vanhoja, eivätkä näytä kovin houkuttelevilta. Leikkipaikan yhteydessä sijaitsee penkki, jota myös välituntivalvojat käyttävät valvonnan aikaan. Penkkejä ei ennen kaikkea ole riittävästi, samoin niiden visuaalinen ilme ei sovi pihan luonnonläheiseen yleisilmeeseen.

Kuva 18. Koulun pihan penkki (Kukkola 2016).

Kuva 19. Pihassa sijaitsevat entuudestaan keinut ja kiipeilyteline (Kukkola 2016).

Urheilukenttä sijaitsee koulun pihaan saavuttaessa heti oikealla puolella, alue toimii samalla osittain autojen pysäköintitilana. Koulun urheilukenttä on nykyisellään rajaamaton ja hoitamaton. Kentällä on nykyisellään liikuttavat maalit pallopelien pelaamista varten. Pelikaukaloa ei ole ja samalla kentän takalaidalle jää tilaa, jolle ei ole varsinaisesti mitään käyttöä. Talvella kenttää jäädytetään ja siinä luistellaan. Talvikaudella kentän laidalle tuodaan luistimien pukemiseen tarkoitettu koppi.

Kuva 20. Koulun urheilukenttä kaipaa rajausta ja kunnostusta (Kukkola 2016).

Kuva 21. Talvella kenttää jäädytetään luistelukäyttöön (Kukkola 2016).

Koulun tontilla sijaitsee runsaasti suuria puita, puukanta koostuu pääasiassa rauduskoivusta (*Betula pendula*) sekä havupuista, kuten metsämänty (*Pinus sylvestris*) ja metsäkuusi (*Picea abies*). Puut koetaan hyvänä osana koulun pihassa leikittäviä leikkejä, esimerkiksi puumajan rakentamisessa. Osa puista on kuitenkin jo iäkkäitä, puukannan harvennus toisi huomattavasti lisää valoa tontille ja lisäisi tilan käyttömahdollisuuksia. Harvennetta- van puuston sijaan tontille istutetaan lisää hedelmäpuita, kuten tarha- omenapuita (*Malus domestica*), päärynäpuita (*Pyrus communis*), luumu- puita (*Prunus domestica*) tai kirsikkapuita (*Prunus cerasus*).

Kuva 22. Koulun pihalla oleva puustoinen leikkialue (Kukkola 2016).

5.2 Kysely koulun oppilaille ja henkilökunnan haastattelu

Koulun oppilaille tehtiin keväällä 2016 kysely, koskien koulun pihaa. Kysely suunnattiin ensisijaisesti koulun oppilaille, sillä työn tilaajana toimi Vähikkälän koulu. Kysely toteutettiin lyhyellä kyselykaavakkeella. Kyselylomakkeessa kysyttiin lasten mielipiteitä koulun piha-alueesta, samalla vastaajat saivat kertoa tekstin ja halutessaan piirrosten muodossa omia näkemyksiään paremmasta koulupihasta. Kysymyslomake on mukana opinnäytetyössä liite 1. Kysely otettiin vastaan positiivisesti ja kaikki paikalla olleet oppilaat vastasivat kyselyyn.

Henkilökunta sai kertoa omia mielipiteitään ja toiveitaan vapaamuotoisen keskustelun yhteydessä. Opettajat kertoivat, mikä koulun pihassa aikuisten näkökulmasta ei toimi ja mitä pitäisi muuttaa. Pihan nykytilaa ja sen puutteita havainnoimme kiertämällä koulun piha-aluetta, samalla pohdimme mikä voisi olla paras ratkaisu eri alueille. Lisäksi olen kuullut vanhempainyhdistyksen edustajaa, jolla on useita eri ikäisiä lapsia opiskelemaan Vähikkälän koulussa.

Kyselykaavakkeen ja keskusteluiden tarkoituksena oli kartoittaa koulun pihan tämän hetkistä tilannetta, sekä asiakkaan ja koulun käyttäjien toiveita sen parantamiseksi. Tulosten perusteella pystytään paremmin suunnittelemaan toimivia ja haluttuja ratkaisuja.

5.2.1 Kyselyn tulokset

Kyselyyn vastasi kaikkiaan 30 oppilasta. Lomakkeeseen vastanneiden ikä oli 7 – 12 vuotta. Kyselyn tuloksissa ilmeni selkeää yksimielisyyttä. Koulun pihaan kaivataan kyselyyn vastanneiden mukaan lisää leikki- ja liikuntavälineitä, lisää istumapaikallisia oleskelualueita, yhteinen kokoontumispaikka

ulos. Yhteistä kyselyn tuloksissa oli myös kaikkien mieltymys luonnonläheiseen pihaan. Koulun piha-alueella on melko tiheäpuustoinen osio, johon kaivattaisiin selkeytystä. Myös eri toimintojen rajaamista kaivattiin. Lisäksi monen mielestä piha kaipaa aktiviteetteja ja harrastusmahdollisuuksia muillekin kyläläisille koulun oppilaiden lisäksi. Opetuspuutarhaa kaipasivat erityisesti aikuiset haastatellut.

Epäkohdat koettiin melko samoina niin lasten kuin aikuistenkin mielestä. Kyselyn ja haastattelujen tulokset antavat hyvän rungon pihan suunnittelulle. Vastaukset olivat melko realistisia ja toteuttamiskelpoisia.

5.3 Vähikkälän koulun yleissuunnitelman selostus

Vähikkälän koulun yleissuunnitelma on ennen kaikkea toimintoja ohjaava. Alueelle pyritään saamaan lisää käyttäjiä kyläläisistä ja näin ollen lisäämään koulun elinvoimaisuutta. Pihasuunnittelussa painoarvo keskittyy uusien toimintojen luomiseen ja niiden hahmottamiseen yleissuunnitelman kuvassa. Houkutteleva piha-alue tuo helpommin lisää käyttäjiä kuin jäsentämätön, toimintasuunnitelmaa vailla oleva pihaympäristö. Yleissuunnitelma käsittää kokonaisuudessaan koulun noin 1 hehtaarin kokoisen tontin.

Vähikkälän koulun piha-alueen yleissuunnitelmaan sisältyvät toimintojen sijoittelu, kasvillisuusalueiden suunnittelu, kalustesuunnitelma, leikkipaikan suunnittelu, autojen pysäköintialueet sekä hyötypuutarha.

5.3.1 Tavoitteet

Tavoitteena on luoda toimiva ja toteuttamiskelpoinen suunnitelma Vähikkälän koulun piha-alueelle. Monipuoliset leikki- ja liikuntavälineet aktivoivat lapsia liikkumaan enemmän välituntien aikana. Tavoitteena on myös suunnitella koulun käyttöön opetuspuutarha, johon kuuluisi kasvimaa ja komposti. Koulun pihasta on tavoitteena tehdä kiinnostavampi, jotta kylän lapset ja aikuiset käyttäisivät pihaa enemmän myös vapaa-aikanaan.

Erilaisia toimintoja tarjoavan pihaympäristön tulee olla myös mahdollisimman turvallinen, jotta loukkaantumiseriskit voitaisiin minimoida. Suunnittelussa tulee huomioida käyttäjilleen mahdollisimman sopivat välineet ja turva-alustat. Edellä mainittujen lisäksi pihan yleisilmettä selkeytetään ja avarretaan.

Kasvillisuus tulee koostumaan kahdesta eri teemasta. Ensimmäinen teema on hyötypuutarha, jota voidaan hyödyntää sekä opetuskäytössä että kyläläisten terapiapuutarhana. Toiseen teemaan sisältyvät lähinnä koristearvoiset kasvit. Toisen teeman kasveja ei suunnitelmaan tulla merkittävän paljoa, lisäksi niiden tulee olla helppohoitoisia ja kelpollisia koulupihaan.

Liitteessä 2, myrkylliset kasvit, on RT-ohjekortiston listaamat myrkylliset kasvit, näiden sijoittamista on vältetty.

5.3.2 Suunnitelma kokonaisuutena

Suunnitelman tilan jaossa pyritään monipuolistamaan koulun pihan toimintoja. Alueelle pyritään houkuttelemaan lisää käyttäjiä ja näin ollen heille tulee olla jotain tarjottavaa. Tila pyritään yleissuunnitelmassa hyödyntämään nykyistä tehokkaammin. Toimintoalueet on pyritty keskittämään leikki- ja liikunta-alueeseen, hyötypuutarhaan sekä levähdyspaikkoihin. Pihan yleissuunnitelman ilmeen on tarkoitus pitää riittävän selkeänä ja yksinkertaisena. Rajojen ei selkeydestä huolimatta ole tarkoitus olla kankeita ja pakottavia. Muunneltavuudelle ja kausittaiselle vaihtuvuudelle on jätetty jouston varaa. Tilanjaossa tärkeää on kuitenkin huomata eri ikäluokkien edustajien tarpeet. Mahdolliselle esikouluopetuksen ja päiväkotipalveluiden tarjonnalle tulee olla omat selkeät alueensa, tällä hetkellä niille on olemassa varaus tilankäytölle.

Suunnittelukohteen muotokieleen haetaan vaikutteita ympäröivästä luonnosta. Liian rakennetun oloista ympäristöä vältettiin, tinkimättä kuitenkaan mukavuutta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta rakentavista elementeistä. Leikki- ja liikuntapaikoille on suotavaa valita ja asentaa standardit täyttäviä turvallisia ja monipuolisia välineitä. Levähdysalueiden varustelu voi olla epämuodollisempaa ja omatekoisemman oloista.

Liikenteelle varataan omat selkeämmät alueensa. Tontin sisääntuloväylän läheisyyteen jätetään paikoitustilaa autoille, mutta ne rajataan nykyistä selkeämmin viereisestä urheilukentästä. Autoille on varattava riittävästi tilaa, jotta mahdollisesti autoilla saapuvat kyläläiset kokevat autopaikoituksen riittävän helpoksi ja miellyttäväksi. Tonttia reunustava aita tulisi uusia, liikenne koulun vieressä sijaitsevalla kirkkoportintieellä ei ole vilkasta. Tästä huolimatta on tärkeää pyrkiä turvallisuuksen huolellisella piha-alueen rajaamisella liikenteestä.

5.3.3 Varusteet ja välineet

Varusteita uusitaan ja niitä monipuolistetaan. Yleissuunnitelmassa suodaan tilaa toimintoihin liittyvien välineiden uusimiseen porrastetusti. Leikkivälineiden hankkiminen hyväksytyltä ja asiantuntevalta myyjältä on olennaista. Koululaiset tulee huomioida soveliailla ja riittävän motivoivilla välineillä. Kyläläisille suunnatuissa varusteissa suositetaan liikuteltavuutta ja monipuolisuutta. Lisäksi välineiden kiinnostavuus on keskeistä, jotta mahdollisimman moni paikallinen asukas kokee asiakseen saapua toistuvasti pihapiiriin. Erityisen sopivana toimintona näen frisbeegolf radan suunnittelun piha-alueen yhteyteen. Kevytrakenteiset korit suovat mahdollisuuden radan muokkaukselle. Liikuteltavaa rataa pystytään muuntelemaan sopivaksi niin aloittelijalle kuin kokeneemmallekin pelaajalle.

Kuva 23. DisCatcher Traveler-korit frisbeegolfiin (Innova Champion Europe).

Levähdy- ja rauhallisen toiminnan pisteiden varusteiden toteuttamista kannattaa tiedustella paikallisilta kyläläisiltä. Esimerkiksi penkit voitaisiin toteuttaa rakentamalla ne talkoovoimin. Penkiksi suunnittelukohteen kaltaiseen ympäristöön soveltuisi oivallisesti hirsikalusteet. Kodan puurakenteiden osalta voidaan soveltaa samaa periaatetta.

Kuva 24. Valtteri hirsikalusto (Tapion hirsituote).

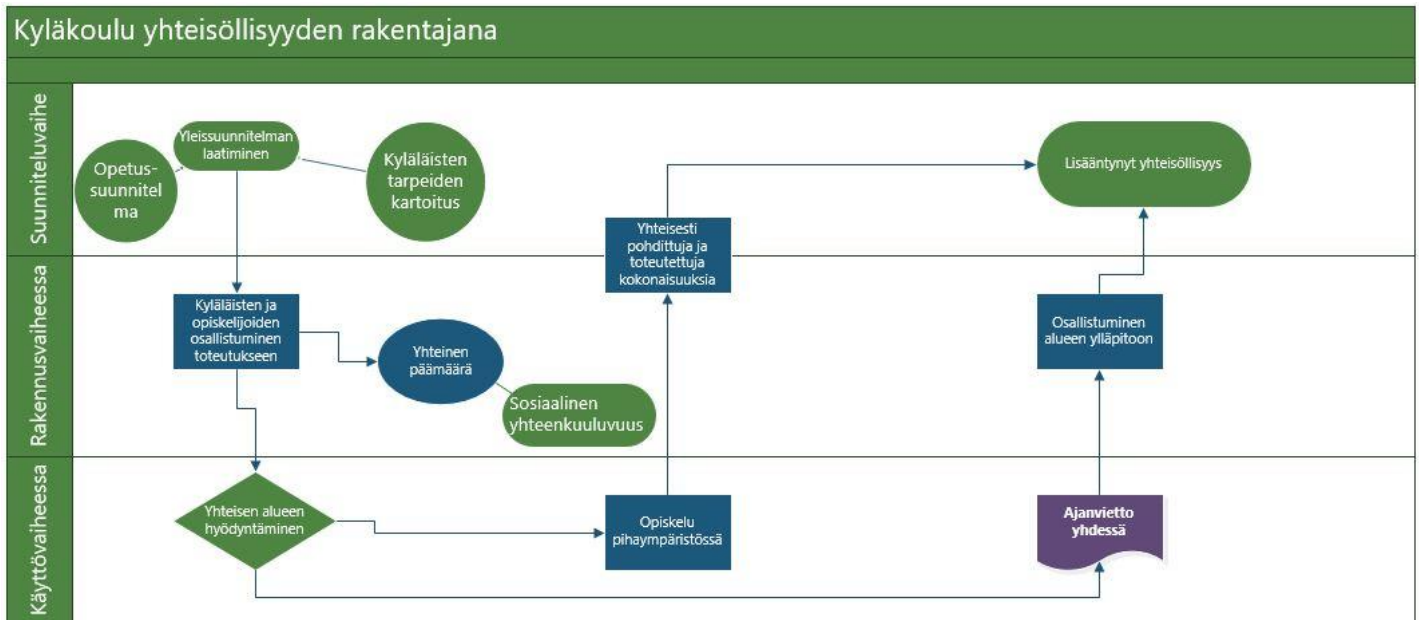
Kuva 25. Nestori hirsipenkki (Tapion hirsituote).

5.3.4 Yhteisöllisyyden rakentaminen

Perinteisesti yhteisöllisyyden rakennusaineena on ollut ihmisten tapa elää ja toimia yhdessä. Asioista samalla tavoin ajattelu on myös tärkeä elementti yhteisöllisyyden synnyssä. Painoarvoa paikallisessa kehittämisessä tulee laittaa kytkeytymisellä alueeseen. Suunnitteluvaiheessa on erittäin tärkeää ottaa riittävästi huomioon suunnittelualueen nykyisten ja mahdollisten tulevien käyttäjien näkemyksiä. Oppilailla ja aikuisilla on kaikilla omia toiveita. Suunnittelijan tulee osata yhdistää toiveet yhteen, toimivaksi kokonaisuudeksi.

Rakennusvaiheessa suunnitelma on laadittu ja toteutukseen voidaan ryhtyä. Ensisijaisesti yhteiseen työhön ryhtyvät oletettavasti kyläkoulun oppilaiden vanhemmat, mutta tavoitteena on saada mukaan kaikki yhteisestä toiminta-alueesta kiinnostuneet. Kylän asukkaiden osallistuminen yhdessä toimintojen ja tilojen rakentamiseen päästään tekemään yhdessä yhteistä projektia. Talkoovoimin toteutettu työ yhdistää tekijöitään. Samalla tavoin ajattelevat ja yhteisen edun nimissä tekeminen tuo osallistujia lähemmäs toisiaan. Kaikkien panos on tärkeää, eikä työ etene ilman yhteisiä ponnisteluja. Projektissa voidaan hyödyntää yhtä lailla koulun oppilaiden panostusta, oppimisen kannalta tiimityöskentely on olennaista.

Projektin toteuduttua on tavoitteena saattaa talkoolaiset yhdessä nauttimaan työnsä jäljestä. Iästä ja yhteiskunnallisesta asemasta huolimatta alueelta löytyy toimintoja kaikille. Toimintoihin liittyviä välineitä ja varusteita voidaan aluksi hankkia hillitysti ja laajentaa tarpeen mukaan. Koululaiset pystyvät opiskelemaan monipuolisesti parannellussa ympäristössä. Yhdessä aikaansaatu lopputulos on palkitsevaa ja siitä nauttiminen sekä alueen hyödyntäminen tuntuvat ansaituilta.

Kuva 26. Prosessikaavio yhteisöllisyyden rakentumisesta kyläkoulun kautta (Kukkola 2016).

6 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella Vähikkälän koulun piha-alueelle yleissuunnitelma. Yleissuunnitelma ei kuitenkaan ole osoitettu ai-noastaan koulun oppilaiden ja henkilökunnan tarpeisiin. Suunnitelman ta-voitteena on palvella koko kylän asukkaita ja lisätä kylälaisten keskuuteen yhteisöllisyyttä. Koulun alueelle kaivataan enemmän käyttäjiä, jotta kou-lun elinvoimaisuus voisi kasvaa entisestään. Työssä perehdytään suomalai-seen kyläkuulttuuriin, ennen kaikkea kyläyhteisön näkökulmasta. Opinnäy-tetyöprosessi keskitytään keinoihin, joiden kautta yhä useampi kyläläinen saataisiin osallistumaan yhteisiin toimintoihin kyläkoulun kautta. Tätä kautta pystyttäisiin turvaamaan kyläkoulun toiminnan jatkuvuutta, niin opetuksen kuin muunkin toiminnan parissa.

Työn aikana huomasin myös nykyihmisten kaipaavan elämän perusarvoja ja kuulumista johonkin konkreettiseen yhteisöön. Vaikka mediayhteis-kunta tarjoaa rajattoman määrän mahdollisuuksia sosiaalisiin kontakteihin, ei oikeaa yhdessä tekemistä ole tyystin unohdettu. Maaseudulla asu-vat lapset ovat perinteisesti käytännön läheisempiä kuin kaupunkilaislap-set. Sosiaalinen media kuitenkin ulottuu kaikkialle, eikä maaseudun lasten käytännöntaitoja enää sovi pitää itsestään selvyytenä. Rajaveto maaseu-dun ja kaupungin välillä on alkanut hämärtyä. Vähikkälän koulu piti tär-keänä opetuksen lisäämistä käytännön kautta. Samalla ilmeni selvänä, että kyläläiset tarvitsevat selkeän ympäristön yhteisille kokoontumisille ja har-rastuksille. Kylälaisten yhteisten projektien määrää halutaan lisätä, tähän koulu kylän keskiössä soveltuu mainiosti.

Työn avulla olen onnistunut oppimaan paljon suomalaisesta kyläyhteisöstä. Yhteisöjen historian kautta nykypäivään kulkevassa teoriaosuudessa, valotetaan kyläyhteisön syntyä ja muovautumista nykytilaansa. Nykyään ihmiset ovat yhä enemmän kiinnostuneita paluusta elämän perusasioiden ääreen. Oli mielenkiintoista huomata yhteisöllisyyden ja kyläaktiivisuuden olevan yhä ihmisten kiinnostussektorilla.

Vaikka yleissuunnitelma on kaavailtu monelle eri käyttäjäryhmälle, tulee tietyt seikat huomioida nimenomaan oppilaiden kannalta. Tällaisia huomioitavia asioita ovat mm. turvallisuus ja niihin liittyvät säädökset ja lait. Kysely olisi voinut olla suunnattu laajemmalle vastaajakunnalle. Kyselyn tuloksista olisi saatu varmasti kattavampia, jos siitä olisi ollut monipuolisempi versio kohdennettuna myös koulun oppilaiden vanhemmille ja muille kyläläisille. Kyselyn piiriin olisi voinut sisällyttää myös kesäasukkaat. Keskustelujen muodossa kuitenkin sain ilmi myös aikuisväestön kantaa ja toiveita koskien koulun pihapiirin toimintoja.

Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää käytännössä. Yleissuunnitelmassa ehdotettuja toimintoja voidaan ottaa käyttöön myös soveltaen. Investointien ei välttämättä tarvitse olla suuret ja eri osa-alueita voidaan ottaa käyttöön porrastetusti. Erilaiset hankerahoitukset ovat myös erittäin mahdollisia. Työn tuloksien avulla uusien toimintojen jäsentäminen on helpompaa ja uusien ideoiden luominen lisää niin kylän vakituisten asukkaiden kuin kesäasukkaidenkin aktiivisuutta.

Pihan yleissuunnitelmaa on mahdollista jalostaa eteenpäin tulevaisuudessa. Pihan toimintojen parantamiseen ja monipuolistamiseen voi suhtautua kestäväenä kehitysprosessina. Käynnissä olevien projektien jälkeen voidaan pyrkiä kehittämään uusia, esimerkiksi hyötyviljelmämaata voidaan muokata loputtomiin omien mieltymysten ja tarpeiden mukaan.

Vähikkälässä on käynnistynyt vuoden 2016 keväällä ”kehittyvä Vähikkälä”-hanke. Hankkeen tavoitteena on ylläpitää kylän vireyttä, yhdistämällä erilaisia palveluja kyläkoulun yhteyteen. Rahoittajana toimii Linnaseutu ry ja kuuluu Manner-Suomen maaseudun rahoittamisohjelmaan 2014 – 2020. Nykyisen koulurakennuksen yhteyteen halutaan koululuokkien lisäksi esiopetusta, päivähoitoa, neuvolapalvelua, yksityinen lounasruokala, lähiruokatori, kylätoimisto-tapahtumakeskus, harrastusmahdollisuuksia, kylätalkkarin palveluita, siivouspalveluita sekä ateriapalvelua vanhuksille. Palveluiden yhteyteen suunnitellaan myös tukityöllistämisen ja kuntouttavan työtoiminnan liittämistä. Koulusta pyritään luomaan monipalvelukeskus. Yleissuunnitelma koulun piha-alueen toiminnoista voisi toimia yhtenä tukipilarina kylän vireyttämis-toiminnassa. (Karmala 2016.)

LÄHTEET

Alanko, P., Koivunen, T., Regårdh, E. & Saario, M. (2003). Suomalainen piha ja puutarha. 6. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Autti, O. & Hyry-Beihammer, E-K. (2009). Kyläkouluverkko tuhoutumassa-koulujen lakkauttaminen jatkuu kiivaana. *Kasvatus & aika* 4/2009. Haettu 1.11.2016 osoitteesta http://www.kasvatus-ja-aika.fi/site/?lan=1&page_id=318

Hags. Play unit 5 – 12 years. Agito Crystal. Haettu 2.11.2016 osoitteesta <http://www.hags.fi/products/play/46-agito/8002216>

Hajanti, H. (2013). Vähikkälän väljämä. Koulu. 21.7.2013. Haettu 25.5.2016 osoitteesta <http://vahikkalanvaljama.blogspot.fi/p/koulu.html>

Hautamäki, L. (1989). *Elävä kylä, elävä kotiseutu, elävä Suomi, kylätönnön tausta, synty ja laajeneminen kansanliikkeeksi*. Julkaisusarja A2/89. Helsinki: Kyläasian neuvottelukunta.

Holmila, M. (2001). *Kylä, kaupungistuvassa yhteiskunnassa, yhteisöelämän muutos ja jatkuvuus*. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura.

Innova Champion Europe. DiscGolfPark, School DiscGolfSet. Haettu 1.12.2016 osoitteesta <http://www.discgolfpark.net/fi/discgolf-park/school-discgolfset/>

Jalkanen, R., Kajaste, T., Kauppinen, T., Pakkala, P. & Rosengren, C. (1997). *Asuinalue suunnittelu*. 2. painos. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Janakkalan kunta. (2016). Palvelut, kaavoitus ja maan käyttö, maakunta-kaava. Haettu 1.6.2016 osoitteesta <https://www.janakkala.fi/palvelut/kaavoitus-ja-maankaytto/vireilla-olevat-kaavat/maakuntakaava/>

Janakkalan kunta (2016). Palvelut, esi- ja perusopetus. Tervakosken koulu. Haettu 15.11.2016 osoitteesta <https://www.janakkala.fi/palvelut/esi-ja-perusopetus/koulut/tervakosken-koulu-2/>

Janakkalan kunta (2016). Palvelut, esi- ja perusopetus. Vähikkälän koulu. Haettu 1.6.2016 osoitteesta <https://www.janakkala.fi/palvelut/esi-ja-perusopetus/koulut/vahikkalan-koulu/>

Karmala, L. (2016). Vähikkälän koulusta halutaan palvelukeskus. *Hämeenlinnan kaupunki uutiset* 1.10.2016. Haettu 1.11.2016 osoitteesta <http://www.kaupunkiutiset.com/uutiset/276295-vahikkalan-koulusta-halutaan-palvelukeskus>

Liikuttaja (2016). Haluatko perustaa frisbeegolfradan?. *Suomen latu* 29.1.2016. Haettu 1.10.2016 osoitteesta <https://liikuttaja.suomen-latu.fi/fi/artikkeli/haluatko-perustaa-frisbeegolf-radan.html?tagged=frisbeegolf>

Maanmittauslaitos (2016). Karttapaikka. Haettu 2.11.2016 osoitteesta <https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (n.d.). Vanhempainnetti, lapsen liikunta. Haettu 1.11.2016 osoitteesta <http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/lapsen-liikunta/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (2003). Koulupihan mahdollisuudet-opas. Haettu 11.8.2016 osoitteesta <http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/8d99849057086bb3b4efe4636d09e9ee/1479893826/application/pdf/1723364/Koulupihan%20mahdollisuudet%20-opas.pdf>

Masterhouse Talotehdas Oy. Kodat ja huvimajat, Masterkota 12. Haettu 1.12.2016 osoitteesta http://www.masterhouse.fi/tuotteemme/kodat-ja-huvimajat/item/master-lisette-copy?category_id=3

Metcon group Oy. Aitamallit, aitamalli koulu-päiväkot. Haettu 30.11.2016 osoitteesta <http://metalliaita.com/metalliaita/aitamalli/paivakoti>

Norra, J. & Ruokonen, R. (2006). Koulupihat liikuntapaikkoina, suunniteluopas. Nuori Suomi ry. Haettu 11.8.2016 osoitteesta http://www.lahiliikuntapaikat.fi/files/lahiliikuntapaikat/Liitetiedostot/Koulupihat_lahiliikuntapaikkoina_netti.pdf

Norra, J. & Ruokonen, R. (2006). Koulupihat lähiliikuntapaikkoina, ideaopas. Nuori Suomi ry. Haettu 11.8.2016 osoitteesta http://www.lahiliikuntapaikat.fi/files/lahiliikuntapaikat/Liitetiedostot/Oppaat_-_koulu-piha_ideaopas.pdf

Norra, J., Ruokonen, R. & Karvinen, J. (2004). Koulupihojen liikuntaolosuhteet, valtakunnallinen tutkimus 2003. Julkaisusarja 2004:1. Helsinki: Nuori Suomi ry.

Oittinen, K. & Heikkinen, M. (2013). Professori: Suomen maaseutu jätetty heitteille, Eero Uusitalon haastattelu. *Yle uutiset* 13.8.2013. Haettu 25.5.2016 osoitteesta <http://yle.fi/uutiset/3-6774594>

Puuha Group Oy. Puuha Sport, Tempo-liikuntavälineet, 005100 monitoimiareena. Haettu 2.11.2016 osoitteesta <http://www.puuha.com/tuotteet/puuha-sport/tempo/areenat/005100-monitoimiareena.html>

Puuha Group Oy. Puuha Sport, Tempo-liikuntavälineet, trampoliinit. Haettu 2.11.2016 osoitteesta <http://www.puuha.com/tuotteet/puuha-sport/tempo/trampoliinit/7232101-tramp-o4.html>

Rakennustietosäätiö RTS. (2009). RT 86-10966. Ulkoleikkipaikat. Rakennustieto Oy.

Rakennustietosäätiö RTS. (2009). RT 93-10961. Asuntosuunnittelu, yhteiset ulkotilat. Rakennustieto Oy.

Saarikangas, K., Mäenpää, P., Sarantalo-Weiss, M., Aapola, S., Alasuutari, P., Haila, Y., Harju, H., Harviainen, T., Heikkilä-Halttunen, P., Heinimäki, J., Hjerppe, R., Immonen, K., Johansson, H., Julkunen, R., Kaarninen, M., Kalha, H., Kantonen, L., Karjalainen, T., Koivunen, A., Kolbe, L., Korkiakangas, P., Laine, P., Lauha, A., Lehtola, V-P., Leimu, P., Lepola, O., Lyytikäinen, P., Lönnqvist, B., Meinander, H., Mustola, K., Mäkelä, K., Mäkinen, I., Nevanlinna, T., Nuolijärvi, P., Ojakangas, M., Paasonen, S., Palin, T., Pulma, P., Pylkkänen, A., Raininen-Siiskonen, T., Relander, J., Rossi, L-M., Sedergren, J., Sivuoja-Gunaratnam, A., Tiilikainen, M., Tuomaala, S. & Uimonen, M. (2004). *Suomen kulttuurihistoria 4. Koti, kylä, kaupunki*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Schäfer, H. (2013). Maaseudun tulevaisuus 8.4.2013. *Metsäeskarilaiset touhuavat pitkät ulkona*. Haettu 5.9.2016 osoitteesta <http://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mets%C3%A4eskarilaiset-touhuavat-p%C3%A4iv%C3%A4t-pitk%C3%A4t-ulkona-1.36825>

Suomen Kylätoimikunta ry (2008). *Vastuuta ottava paikallisyhteisö*. Kylätoimikunnan ja Leader-ryhmien valtakunnallinen ohjelma 2008 – 2013. Suomen kylätoiminta ry:n julkaisu 2/2008.

Suomen standardisoimisliitto. (2001). SI-opas. *Suureet ja yksiköt*. SI-mittayksikköjärjestelmä. Haettu 10.10.2016 osoitteesta <http://web.archive.org/web/20120831234747/http://www.sfs.fi/files/70/si-opas.pdf>

Tapion hirsituote. (n.d.). Hirsikalusteet. Haettu 1.12.2016 osoitteesta <http://www.hirsituote.fi/hirsikalusteet/>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL. (2011). Tapaturmat. *Turvallinen koulupiha*. Haettu 1.10.2016 osoitteesta <https://www.thl.fi/fi/web/tapaturmat/lapset-ja-nuoret/koulu-ja-oppilaitos/tapaturmien-ehkaisyn-toeuttaminen-kouluissa-ja-oppilaitoksissa/opiskeluympariston-turvallisuus/turvallinen-koulupiha>

Valkama, P. (2013). *Kyliä organisoimisen hallinta*. Tutkimus kyläyhteisöjen hallinnan järjestämistavoista ja -kokemuksista. Haettu 1.9.2016 osoitteesta http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/3199/6-2013_Kyliä_organisoimisen_hallinta.pdf

KYSELYLOMAKE

Aliisa Kukkola, HOMSNU05A4

Kysely Opinnäytetyöhön

MIELIPIDEKYSELY VÄHIKKÄLÄN KOULUN PIHA-ALUEESTA 2.6.2016

Vastaajan ikä: _____

1. Mistä pidät ja et pidä koulun piha-alueessa tällä hetkellä?
2. Mitä haluat tehdä esimerkiksi välitunneilla koulun pihalla?
3. Kerro minkälainen toivoisit koulun piha-alueen olevan?

Voit myös halutessasi piirtää

MYRKYLLISET KASVIT

Myrkylliset kasvit (Rakennustietosäätiö 2009, RT 89-10966).

Kasvilaji		Myrkyllinen kasin osa
Altaikkusien	Ligustrum vulgare	majjat ja ehdet
Alppiruusu	Rhododendron ssp	lehdet ja kukat
Euroopansorvariepensas	Euonymus europaeus	koko kasvi
Happomarat	Berberis ssp	
Hevoskastanja	Aesculus hippocastanum	koko kasvi, erityisesti siemenet ja hedelmänkuoret
Heidet	Viburnum ssp	
hennipensaat	Caragana ssp	
Huntemokat	Myrica ssp	
Kanadaantaja	Thuja occidentalis	koko kasvi, erityisesti nuoret kävyt
Kultasade	Laburnum alpinum	koko kasvi, erityisesti siemenet
Kuusamat	Lonicera ssp	majjat ja kukat
Lumimarja	Symphoricarbus albus	majjat ja kukat
Mahonia	Mahonia aquifolium	ei marjat
Marjakuuset	Taxus ssp	koko kasvi (ei marjojen punainen lihamalto)
Niksi	Daphne mezereum	koko kasvi, erityisesti kuori ja marjat (hengenvaarallinen)
Pensavärnherne	Genista tinctoria	koko kasvi
vaatsamat	rhododendron	kuori ja erityisen marjat
Pihvikirsikka	Prunus pensylvanica	
Rohdotkaja	Juniperus sabina	Koko kasvi, myös hedelmä
Suokukka	Andromeda polifolia	
Suopursu	Ledum palustre	
Tarthuselja	Sambucus racemosa	koko kasvi
Tuhkapensaat	Cotoneaster ssp	koko kasvi
Tuaja	Tilia ssp	
Tuoni	Prunus padus	siemenet puunkuori
Vihmat	Cytisus ssp	
Myrkyllisiä penemioja ja alpuikasveja		
Aitoakonhattu	Aconitum napellus	erityisesti juurakko, mutta myös muut kasvinsat
Jatopunko	Heracleum mantegazzianum	kasvinsat
Kalliolehti	Polygonatum odoratum	siemenet
Keltamo	Chelidonium majus	koko kasvi, erityisesti tuuri
Kevätesikko	Primula veris	marjasi ja juuri, lehdistä iho-oluita
Kielc	Convallaria majalis	koko kasvi, erityisesti kukat ja marjat
Konaanmarja	Actaea ssp	koko kasvi
Kurjenmiehat	Iris ssp	
Lehtokallaja	Agave ssp	koko kasvi, erityisesti siemenet
Lupini	Lupinus polyphyllus	koko kasvi, erityisesti kypsät siemenet
Lyhtykaisa	Physalis alkekengi	vihreät lehdet ja raaka marja
Mooveksenpalavapensas	Dicamnis altus	koko kasvi, erityisesti siemenkoti ja lehdet
Myrkyllinen	Ludwigia linearis	koko kasvi (hengenvaarallinen)
Narsissi	Narcissus	sipuli
Renkukka	Caltha palustris	koko kasvi
Ruusupeppu	Physalis cocineus	papu raakana ja kuivattuna
Siniuokko	Hepatica nobilis	
Sormustinkukka (rohtosormustinkukka)	Digitalis purpurea	koko kasvi
Sudenmarja	Pulsatilla nuttalliana	koko kasvi
Talvio	Vincetoxicum	koko kasvi
Taponlehti	Asarum europaeum	koko kasvi
Valkovuokko	Anemone nemorosa	koko kasvi
Vuohenjuuret	Doxonitum	
Myrkyllisiä kynnöksiä		
Kahhat	Clematis	
Piippuköymös	Aristolochia macrophylla	
Punakuto	Solanum elaeagnifolium	
Villivini	Parthenocissus ssp	myrkyllinen epäselvä sisältää lukennevi oksaaitteja
Myrkyllisiä ripelykasveja		
Peruna		
Raparperi		
Tomaatti		

TURVALLINEN JA TOIMIVA LEIKKIPAikka

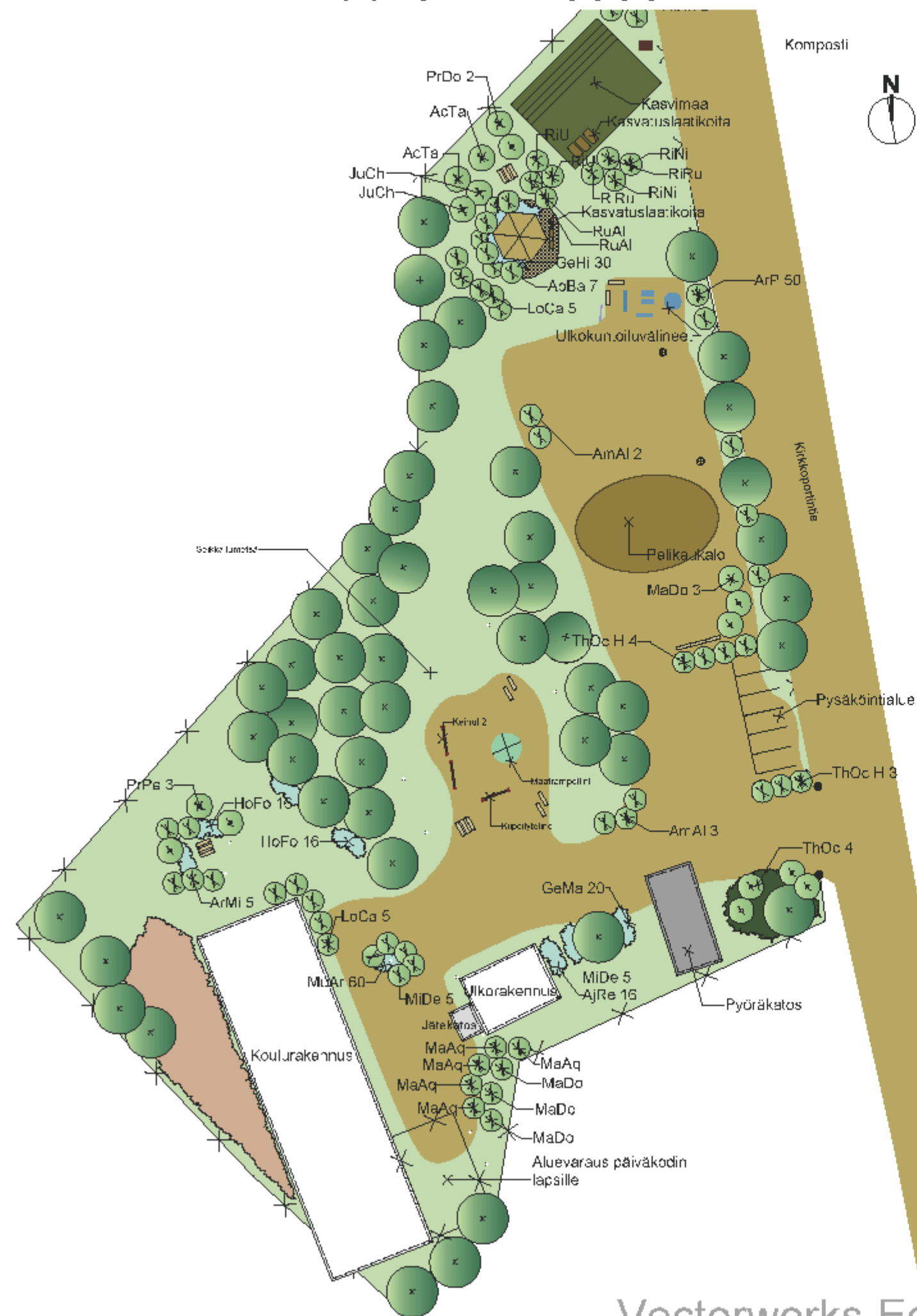
Turvallisen ja toimivan leikkipaikan suunnittelussa huomioitavia seikkoja (Rakennustietosäätiö 2009, RT 89-10966).

Liikenne	kulkureitit leikkipaikalle eivät saa olla moottoriajoneuvoliikenteen kanssa risteäviä. Säännöllisen huoltoliikenteen risteämistä leikkipaikan kulkuyhteyksien kanssa pyritään välttämään
Onnettomuuksien ehkäisy	turvallisuusvaatimusten noudattaminen
Melu	maastonmuotoilu rakenteet, kuten aidat, katokset ja muurit
Pöly	maaston muotoilu rakenteet, katokset, muurit monikerroksinen kasvillisuus pihossa tomutus eriytetty leikkialueesta
Saasteet	leikkipaikan sijoittaminen puhtaalle maaperälle riittävä etäisyys pysäköintipaikasta, liikenneväylästä, teollisuusalueista, lämpövoimaloista jne. jätteiden keräyspisteet erillään leikkialueesta
Myrkylliset kasvit	leikkialueella ei saa olla myrkyllisiä lajeja, touhukko Z.
Allergiaa aiheuttavat kasvit	leikkialueen kunnossapidolla voidaan vähentää heinien ja pujen kukintaa
Häikäisy	liikenne ja pysäköintialueet rajataan aidoilla tai istutuksilla
Valaistus	riittävä valaistus (myös leikkialueen huoltotöitä varten)
Leikkialueen puhtaana- ja kunnossapito	jätteiden keräyspisteet erillään leikkialueesta säännölliset hoitotoimenpiteet ja leikkivälineiden rutinitarkastukset toiminnalliset tarkastukset vuoditarkastukset terveystarkastukset: eristyksellä puistojen kahluualueet ja häikkälaatikot
Häilytysajoneuvot	mahdollinen pelastustien tarve, mitat, touhukko Z.
Opastus	opastaulu, jossa on vähintään leikkipaikan nimi ja osoite sekä yleinen hätänumero ja kunnossapitäjän yhteystiedot
Lumi	tila avaruudelle lumelle
Leikkipaikan kunnossapitokalusto	kunnossapitokalaston vaatima tilantarve: leikkivälineiden ym. vaihto mahdollista

OLEMASSA OLEVA JA POISTETTAVA KASVILLISUUS

VÄHIKKÄLÄN KOULUN YLEISUUNNITELMA

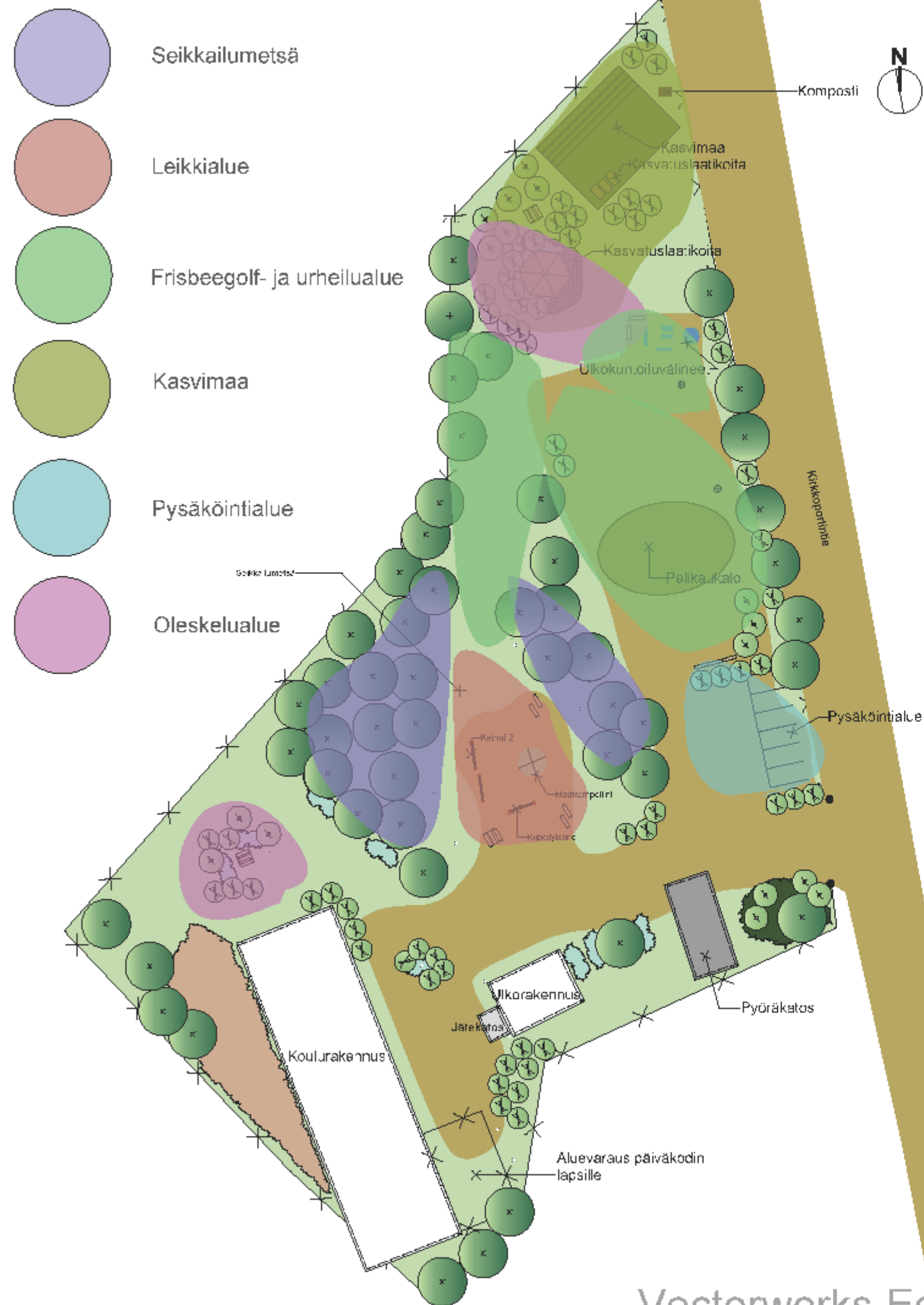

- Olemassa oleva puu
- Istutettava puu
- Istutettava pensas
- Olemassa olevat leikkivälineet
- Lipputanko
- Sisääntuloväylä
- Aita
- Frisbeekori
- Penkki
- Pöytäryhmä

- Kivituhka
- Aluskasvillisuus
- Kylvettävä niitty
- Kunta
- Perennaryhmä
- Kasvimaa

Projekti:	Projekti:
Alue:	Alue:
Yhteyshenkilö:	Yhteyshenkilö:
Yhteyshenkilön nimi:	Yhteyshenkilön nimi:
Yhteyshenkilön puhelin:	Yhteyshenkilön puhelin:
Yhteyshenkilön sähköposti:	Yhteyshenkilön sähköposti:
Yhteyshenkilön osoite:	Yhteyshenkilön osoite:
Yhteyshenkilön postinumero:	Yhteyshenkilön postinumero:
Yhteyshenkilön valtiokunta:	Yhteyshenkilön valtiokunta:
Yhteyshenkilön kunnat:	Yhteyshenkilön kunnat:
Yhteyshenkilön kunnat:	Yhteyshenkilön kunnat:

TEEMAKARTTA

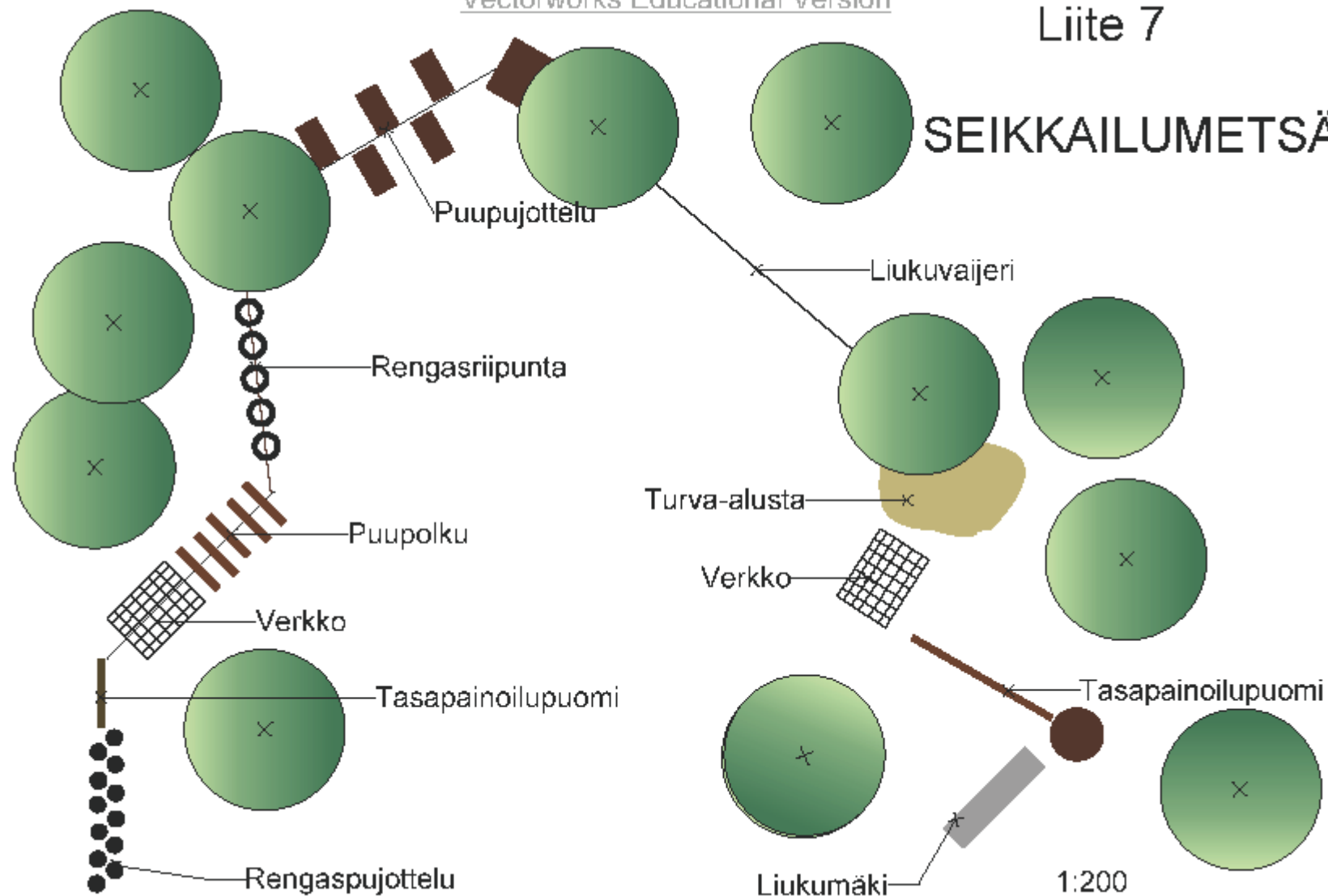

- Olemassa oleva puu
- Istutettava puu
- Istutettava pensas
- Olemassa olevat leikkivälineet
- Lipputanko
- Sisääntuloväylä
- Aita
- Frisbeekori
- Penkki
- Pöytäryhmä

- Kivituha
- Aluskasvillisuus
- Kylvettävä niitty
- Kunta
- Perennaryhmä
- Kasvimaa

Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille
Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille
Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille
Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille
Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille
Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille
Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille
Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille
Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille
Projekti	Aluevaraus päiväkodin lapsille

SEIKKAILUMETSÄ

KASVILLISUUSLUETTELO VÄHIKKÄLÄN KOULU				
SUOMALAINEN NIMI	TIETEELLINEN NIMI	LYHENNE SUUNNITELMASSA	KPL	KORKEUS
Lehtipuut				
Pilvikirsikka	Prunus pensylvanica	PrPe	3	5 - 10 m
Omenapuu	Malus domestica `Huvitus`	MaDo	6	1,8 m
Mongolianvaahtera	Acer tataricum ssp. Ginnala	AcTa	2	0,5 m
Luumu	Prunus domestica `Kuokkala`	PrDo	2	4 - 5 m
YHTEENSÄ LEHTIPUUT KPL 13				
Havupuut				
Kanadantuija	Thuja occidentalis	ThOc	4	10 - 15 m
Kartiotuija	Thuja occidentalis `Holmstrup`	ThOc H	7	0,5 m
YHTEENSÄ HAVUPUUT KPL 11				
Lehtipensaat				
Marjasinikuusama	Lonicera caerulea	LoCa	10	100 - 150 cm
Marja-aronia	Aronia mitschurinii	ArMi	5	100 - 300 cm
Koristearonia	Aronia x prunifolia	ArP	50	200 - 250 cm
Tyrni	Hippophae rhamnoides `Kulta`	HiRh	3	150 cm
Mustaherukka	Ribes nigrum `Öjebyn`	RiNi	2	140 cm
Punaherukka	Ribes rubrum `Katri`	RiRu	2	100 cm
Karhunvatukka	Rubus allegheniensis `Sonja`	RuAl	2	150 cm
Karviainen	Ribes uva-crispa `Lepaan punainen`	RiU	2	60 cm
Marjatuomipihlaja	Amelanchier alnifolia	AmAl	5	200 cm
YHTEENSÄ LEHTIPENSAAT KPL 81				
Havupensaat				
Tuivio	Microbiota decussata	MiDe	10	30 cm
Kääpiöpalsamipihta	Abies balsamea `Nana`	AbBa	7	20 - 30 cm
Kiinankataja	Juniperus chinensis `Stricta`	JuCh	2	200 cm
YHTEENSÄ HAVUPENSAAT KPL 19				
Perennat				
Hopeakuunilija	Hosta Fortunei `Hyacinthina`	HoFo	32	40 - 80 cm
Rönsyakankaali	Ajuga reptans	AjRe	16	15 - 25 cm
Helmililja	Muscari armeniacum	MuAr	60	15 - 20 cm
Tuoksukurjenpolvi	Geranium macrorrhizum	GeMa	20	20 - 30 cm
Idänkurjenpolvi	Geranium himalayense	GeHi	30	30 - 50 cm
YHTEENSÄ PE KPL			158	
Niittyseos			Siemenseos 5 g/ 5 - 8 m²	
Varjolilja	Lilium martagon			
Ritarinkannus	Delphinium sp.			
Lehtoakileija	Aquilegia vulgaris			
Lehtosinilatva	Polemonium caeruleum			
Kaitaängelmä	Thalictrum lucidum			
Lehtoukonhattu	Aconitum lycoctonum			
Kevättähtimö	Stellaria holostea			
Kevätlinnunherne	Lathyrus vernus			
Siperian kurjenmiekkä	Iris sibirica			